

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭСЕПТӨӨ ПАЛАТАСЫ

Баткен облусунун Кадамжай районунун жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын 2024-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына карата мезгил аралыгындагы бюджетинин түзүлүшүнө, аткарылышына жана муниципалдык ишканаларынын ишмердүүлүгүнө жүргүзүлгөн шайкештик аудиттин жыйынтыктары боюнча

ЖАЛПЫЛОО ОТЧЕТУ

Аудиттин негизи: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аймактык бөлүнүшүнүн 2025-жылга карата аудитордук иш планы жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатанын Ош шаары, Ош, Жалал-Абад жана Баткен областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн жетекчисинин 2025-жылдын 04-февралындагы №02-3/15 буйругу.

Аудиттин объектилери: Кадамжай райондук мамлекеттик администрациясы, Кадамжай районунун өнүктүрүү фондусу, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Кадамжай башкармалыгы, Кадамжай шаардык мэриясы, шаардык мэриясынын алдындагы Муниципалдык менчик департаменти, “Кадамжай-Тазалык” жана “Кадамжай сууканал” муниципалдык ишканалары, Айдаркен шаардык мэриясы, “Коммунальщик-Айдаркен” ачык акционердик коому, А.Масалиев, Ак-Турпак, Бирлик, Исхак-Полотхан, Майдан, Молдо-Нияз, Орозбеков, Үч-Коргон айыл өкмөттөрү жана айыл өкмөттөрү алдындагы “Исхак-Полотхан”, “Майдан кызмат көрсөтүү” муниципалдык ишканалары.

Аудиттин максаты: Кадамжай районунундагы өзүн өзү башкаруу органдарынын жергиликтүү бюджетинин түзүлүшүнө, аткарылышына жана муниципалдык ишканаларынын ишмердүүлүгүнө аудит жүргүзүү.

Аудит объектилеринде, 2024-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына жүргүзүлгөн аудит, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Ош шаары, Ош, Жалал-Абад жана Баткен областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн мамлекеттик инспектору Р.Маткаримов (топтун жетекчиси), мамлекеттик инспекторлор: А.Токоев, А.Жумабаев, К.Исаков, М.Маманов, Т.Акматов, Н.Дадабаев, К.Ажиматов, Э.Караев жана К.Кочкоров, М. Пайздилабеков тарабынан жүргүзүлдү.

Аудит Кадамжай райондук мамлекеттик администрациясынын башчысы-аким Баяке уулу Болотканга билдирүү менен, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Кадамжай финансы башкармалыгынын жетекчиси Ж.С.Жолдошевдин катышуусунда жүргүзүлдү.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча берилген жазма буйруктардын аткарылышы ар бир аудит объектисинде каралып, аудит отчетторунда көрсөтүлдү.

2023-жылдын 1-январынан 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгындагы бюджеттин түзүлүшүнө жана аткарылышына жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун аткарылуусуна талдоо:

Баткен областынын Кадамжай районунун жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын 2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгындагы бюджеттин түзүлүшү жана аткарылышына жүргүзүлгөн шайкештик аудиттин жыйынтыгы боюнча жалпы **32 712,0 миң сомдук** каржы бузуулар аныкталган, анын ичинен ордуна коюлууга тийиш болгон каржы бузуулар **30554,4 миң сом**, ордуна коюлганы **5652,9 миң сом**, андан: бюджетке **1819,3 миң сом**, мекемелерге **3833,6 миң сом**. Ордуна коюлбаган калдык сумма **24 901,5 миң сомду** түзөт.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аймактык бөлүмү тарабынан, Кадамжай райондук мамлекеттик администрациясынын башчысы-аким Баяке уулу Болоткан жана Кыргыз Республикасынын Финансы министирлигинин Кадамжай финансы башкармалыгынын башчысы Ж. Жолдошевдун наамдарына жогоруда аныкталган каржы тартип бузууларынын калган суммаларынын ордуна коюулуп жана жергиликтүү бюджетке толуктоо боюнча 2024-жылдын 24-декабрында №01-8/26 жазма буйрук каты менен каржылык тартип бузууларды ордуна коюу боюнча билдирүү берилген. Жазма буйрукка жооп иретинде, КР Финансы министрлигинин Кадамжай финансы башкармалыгы тарабынан 2024-жылдын 30-декабрындагы №01-17/5090 каты жөнөтүлгөн. Көрүлгөн чаралардын натыйжасында ордуна коюлбаган **24 901,5 миң сом** калдык суммадан **24185,2 миң сом** калыбына келтирилген. Бирок, бүгүнкү күнгө чейин **716,3 миң сомдук** каржы бузуулар калыбына келтирилбеген, андан:

1. Майдан айыл өкмөтү (мурдагы *Майдан айыл өкмөтү*) боюнча жалпысынан **543,0** миң сом ордуна коюлбаган, андан:

-“Темир Курулуш” ЖЧК сы тарабынан Майдан айылындагы М. Таиров атындагы орто мектебине жасалган жумуштар **196,5** миң сом азыркы күнгө чейин аткарылбаган (*коллегия отурумунун чечимине ылайык, укуктук баа берүү үчүн аудиттин материалдары укук коргоо органына жиберилди*);

- “Амин” ЖЧКсы тарабынан **346,5** миң сомдук жумуштар аткарылган эмес, натыйжада дебитордук карыз катары баланска алынбай, бухгалтердик эсептен жашырылган (*10.09.2024-жылдагы №01-13/227 каттын негизинде укуктук баа берүү үчүн, аудиттин материалдары КР Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин Баткен областы боюнча башкармалыгына жиберилген*).

2. Майдан айыл өкмөтү (мурдагы *Айрыбаз айыл өкмөтү*) боюнча жалпысынан **164,4** миң сом, анын ичинен:

-“Кадамжай НПЗ” ЖЧКсы тарабынан кошумча эсептелген **128,0 миң сом**;

-“Кадамжай НПЗ” ЖЧКсы тарабынан **36,4 миң сомдук** жумуштар аткарылбаган, натыйжада дебитордук карыз катары баланска алынбай, бухгалтердик эсептен жашырылган.

3. Үч-Коргон айыл өкмөтү боюнча **8,9 миң сомдук** дебитордук карыздар тийиштүү жооптуу кызматкерлердин эмгек акы эсебинен кармалбаган.

Кадамжай району боюнча кыскача маалымат:

Баткен облусунун Кадамжай районунун ээлеген жалпы аянты 4,7 миң кв.км. Облусунун борборунан райондун борбору 110,0 км алыстыкта жайгашкан. Кадамжай району Баткен облусунун борборунун чыгыш бөлүгүндө жайгашкан, анын чек аралары Кызыл-Кыя шаары менен чыгышынан, Баткен району менен батышынан, түндүгүнөн Чон-Алай району менен, ал эми түштүгүнөн Узбекистан Республикасынын райондору менен чектешкен. Райондо негизинен айыл чарбасы өнүгүп, агрардык район болуп эсептелет. Кадамжай шаары райондун борбору болуп эсептелинет. Кадамжай районунун аймагында райондук маанидеги 2 шаардык мэрия жана 8 айыл аймак орун алган. Райондун аймагында 40 бюджеттик мекеме бар, анын ичинен; республикалык бюджеттен каржыланганы 25 мекеме, жергиликтүү бюджеттен 10 мекеме каржыланат.

Бюджеттик процесстин мыйзам нормаларына шайкештигине аудит.

Кадамжай районунун жергиликтүү бюджетинин киреше жана чыгаша бөлүгүнүн түзүлүшү негизинен, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн «Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн орто мөөнөттүү болжолу жөнүндө» токтомдоруна негиз, Кадамжай районунун өнүктүрүү Программасы алкагында, ошондой эле, жергиликтүү бюджеттердин түзүү, кароо, бекитүү жана аткаруу процессинде, мамлекеттик финансыны тескөө жаатында келип чыккан укуктук мамилелерди жөнгө салуучу, Кыргыз Республикасынын “Бюджеттик кодексинин”, “Жергиликтүү өз алдынча башкаруу

жөнүндөгү”, “Кыргыз Республикасынын 2023-жылга карата республикалык бюджетти жана 2023-2027-жылдарга божомолу” Мыйзамынын 11-12 беренелеринин талаптарына негиз, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына теңдөөчү трансферттерди биринчи кезектеги тартипте коргогон беренелер жана коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр боюнча чыгашаларды каржылоого багытталуусу каралган.

Аудитке камтылган мезгилде бюджеттин аткарылышынын жүрүшүндө бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүгүнө өзгөртүүлөр жергиликтүү Кеңештердин отурумдарында каралып, тактамалардын негизинде жүргүзүлгөн. Мындан сырткары Кеңештердин токтомдорунун негизинде жылдын башында калган каражаттар жана отчеттук мезгилге бюджетти аткаруунун жыйынтыгында кирешелердин чыгымдардан ашыкча аткарылышынын эсебинен кошумча каражаттар бөлүнгөн.

2024-жылдын жергиликтүү бюджеттеринин киреше жана чыгаша бөлүгү боюнча жалпысынан – 372 363,4 миң сомго бекитилген.

Ал эми 2024-жылдын 1-январына калган калдык 65 897,7 миң сомду түзөт. Анын ичинен: бюджеттик каражаттар 51 349,9 миң сомду жана атайын каражаттар 14 547,7 миң сомду түзөт. Жогорудагы жылдын башына калган каражаттар жергиликтүү кеңештердин токтомдорунун негизинде кайра бөлүштүрүлгөн.

2024-жылдын ичинде бекитилген бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүнө өзгөртүүлөр киргизилип, жыйынтыгында жергиликтүү бюджеттердин киреше бөлүгү жалпысы 448 785,8 миң сомго такталган.

Жергиликтүү бюджеттин божомолунун түзүлүшүнө анализ жана бюджеттин резервтерин аныктоо

Аудит жүргүзүлгөн аралыкта, Кадамжай районунун жергиликтүү бюджетинин киреше бөлүгү, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин негизинде түзүлүп, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин сунушунун чегинде болжолдуу көрсөткүчтөрү боюнча түшүүчү салык жана салыктык эмес төлөмдөрү, жалпы мамлекеттик нормативдик чегерүүлөрдөн алынуучу салыктары жана теңдөөчү гранттын көлөмдөрү жеткирилген.

Салыктык жана салыктык эмес кирешелердин аткарылышы, бюджеттин кирешелер түзүмүнүн бекитилген параметрлерине салыштырмалуу бюджеттин аткарылышына аудит

2024-жылга салыктык кирешелердин планы 222 948,5 миң сомго такталган. Жылдын жыйынтыгы менен салыктык кирешелерден 236 745 миң сом бюджетке түшкөн. Планга караганда 13 796,5 миң сомго көп чогултулган же 106,2%га аткарылган.

2024-жылга салыктык эмес кирешелер 115 687,5 миң сомго такталган болсо, жыл ичинде салыктык эмес кирешелерден 98 025,2 миң сом киреше түшкөн, же план 84,7 %га аткарылган. Пландан 17 662,3 миң сомго киреше аз түшкөн. (Анткени Майдан айыл өкмөтүндө лицензияны кармоодон түшүүчү кирешелер түшпөй калган.)

Бюджеттер аралык трансферттердин анын ичинен теңдештирүүчү трансферттердин жана максаттуу трансферттердин толук түшүшүнө талдоо жүргүзүү.

2024-жылы бюджеттер аралык трансферттердин жалпы суммасы 103 790,8 миң сомго каралган болсо, жергиликтүү бюджетке 103 790,5 миң сом түшүп, план 100,0 %га аткарылган. Такталган план 0,3 миң сомго аткарылган эмес. Анын ичинен:

- **теңдештирүүчү трансферттерден** 85 723,3 миң сом алуу планы каралган болсо, иш жүзүндө 85 723,0 миң сом алынган же 0,3 миң сом алынбай калган.

- **максаттуу трансферттерден эсебинен** 18 067,5 миң сом алуу каралган. Андан иш жүзүндө 18 067,5 миң сом алынган.

Дем берүүчү (стим) гранттын каржыланышына жана пайдаланышына аудит

2024-жылы, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан жалпысынан 32 304,0 миң сомдук **дем берүүчү гранттын** эсебинен каржыланган 11-долбоор ишке

ашырылган, анын ичинен: республикалык бюджеттен дем берүүчү (үлүштүк) гранттардын эсебинен 25 781,5 миң сом жана өздүк салымдары 6 522,5 миң сомду түзгөн.

Дем берүүчү (үлүштүк) гранттын сарпталышы айылдык аймактар боюнча:

- Молдо Нияз айыл өкмөтү боюнча 3 долбоор	- 4847,9 миң сом,
- Исхак-Полотхан айыл өкмөтү боюнча 3 долбоор	- 7691,4 миң сом,
- Үч-Коргон айыл өкмөтү боюнча 3 долбоор	- 3093,7 миң сом,
- Бирлик айыл өкмөтү боюнча 1 долбоор	- 1988,1 миң сом,
- Кадамжай шаардык мэриясы боюнча 2 долбоор	- 4212,0 миң сом.

Республикалык бюджеттен жалпы 21 833,1 миң сом каржыланып, 3 948,4 миң сом үнөмдөлгөн.

Бюджеттин чыгашасынын динамикасына жана түзүлүшүнө аудит

Жергиликтүү бюджеттердин чыгаша бөлүгү атайын каражаттарды кошкондо такталган план 514 351,3 миң сомду түзгөн. Ал эми кассалык аткарылганы 495 952,7 миң сом болуп, такталган планга салыштырмалуу 18 378,7 миң сомго аз же 96,4 %ды түзгөн. Анын ичинен активдер боюнча бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн такталган пландары 224 004,0 миң сомду түзсө, кассалык аткарылышы 214 604,3 миң сом болуп, такталган планга салыштырмалуу 9 399,7 миң сомго аз же 95,8 %ды түзгөн.

Жалпы мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр бөлүмү.

Жалпы мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр тармагы боюнча 2024-жылга бюджеттик чыгымдар жалпысынан 194 697,3 миң сомго такталган. Ал эми өздөштүрүлгөн сумма 188 882,5 миң сомду түзүп, планга салыштырмалуу 5 814,8 миң сомго кем чыгымдалган же 97,0 %га аткарылган. Андан ичинен жалпы мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр чыгымынын активдер жана милдеттенмелердин такталган планы 10 774,1 миң сом белгиленсе, кассалык чыгымдары 9 620,1 миң сомду түзгөн, же 89,3 %га аткарылган.

Экономикалык маселелер бөлүгүнө

2024-жылга “ Экономикалык маселелер” боюнча бюджеттик чыгымдар бардыгы болуп 2727,5 миң сомго такталган. Ал эми кассалык чыгым 2647,3 миң сомго аткарылып, наак чыгым 2547,3 миң сомду түзгөн. Такталган чыгым 80,2 миң сомго кем каржылынган.

Турак жай жана коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр бөлүмү.

Турак жай жана коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр бөлүмүнө каралган жана бекитилген сумма 153 895,0 миң сомду түзсө, жыл ичиндеги өзгөртүүлөр менен 313 202,7 миң сомго өзгөртүлүп түзүлгөн. Кассалык чыгым 300 720,9 миң сомго аткарылган жана наак чыгым 91 807,8 миң сомду түзгөн. Анын ичинен турак жай жана коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр бөлүмүнүн “Активдер жана милдеттенмелер” бөлүмүнөн такталган сметалык чыгымдары боюнча 213 129,3 миң сом чыгымдоо каралса, андан 204 884,2 миң сом чыгымдоо жүргүзүлгөн же болбосо 8 245,7 миң сомго кем чыгымдалып 96,1 %ды түзгөн.

Билим берүү бөлүмү.

2024-жылда билим берүү тармагын каржылоого каралган бюджеттик каражаттардын суммасы 1 044,3 миң сомго такталган. Иш жүзүндө 1 044,3 миң сом каржыланып, наак чыгым 1 028,0 миң сомду түзгөн. Кассалык чыгым такталган планга салыштырмалуу толук каржылынган.

Социалдык коргоо.

Социалдык коргоо тармагынын сметалык чыгымы 2 679,5 миң сомго такталган болсо, бюджеттик каражаттардын чыгымы 2 679,5 миң сомго аткарылган.

ЖЫЙЫНТЫК:

Шайкештик аудиттин жыйынтыгы боюнча жалпы **20732,4 миң сомдук** каржы бузуулар аныкталды, андан ордуна коюлууга тийиш болгон каржы бузуулар **209091,2 миң сомду** түзөт. Көрүлгөн чаралардын натыйжасында **4502,9 миң сомдук** каржы бузуулар

калыбына келтирилди (*бюджет боюнча 2319,5 миң сом, бухгалтердик эсеп боюнча 2183,4 миң сом*). Ордуна коюлбаган калдык сумма **15588,3 миң сомду** түзөт.

Бузуулардын классификатору боюнча:

- **(210202)** Бюджетке төлөмдөр, туумдар жана айып пулдарды өндүрүү боюнча көрүлбөгөн чаралар **40,0 миң сом, толук** ордуна коюлууга тийиш, аудит учурунда **40,0 миң сом** бюджетке ордуна коюлду.

- **(210305)** Бюджетке милдеттүү төлөмдөрдү чегербөө же толук эмес чегерүү (Салыкка, СФ кошумча эсептөөлөр) **618,5 миң сом, толук** ордуна коюлууга тийиш, андан **80,1 миң сом** бюджетке ордуна коюлду, ордуна коюлбаган калдык сумма 538,4 миң сомду түзөт.

- **(230207)** Курулуш-куроо иштеринин наркын жана/же көлөмүн жогорулатуу **12954,7 миң сом, толук** калыбына келтирилүүгө тийиш, андан **1196,5 миң сом** калыбына келтирилди (*бюджетке 26,4 миң сом, бухгалтердик эсеп боюнча 1170,1 миң сом*), калдык сумма 11758,2 миң сомду түзөт.

- **(230303)** Кызматкерлердин эмгек акысына жана башка акчалай төлөмдөр боюнча ченемден ашыкча чыгымдар **580,2 миң сом, андан 120,0 миң сом** калыбына келтирилүүгө тийиш. Аудит учурунда **107,4 миң сом** бюджетке калыбына келтирилди, калдык сумма 12,6 миң сомду түзөт.

- **(230305)** Товардык материалдык баалуулуктардын ченемден ашыкча чыгашалары **218,9 миң сом, андан 37,9 миң сом** калыбына келтирилүүгө тийиш. Аудит учурунда **16,3 миң сом** бухгалтердик эсеп боюнча калыбына келтирилди, калдык сумма 21,6 миң сомду түзөт;

- **(310104)** Негизги каражаттардын кириштөө тартибин бузуу, негизги каражаттардын жана материалдык эмес активдердин эскиргендигин эсептөөдөгү бузуулар. Белгиленген тартипте кириштелбеген, эсепке алынбаган мүлктүн болушу **977,6 миң сом, толук** ордуна коюлууга тийиш, бухгалтердик эсеп боюнча толук калыбына келтирилди;

- **(310105)** Мүлктүн жана акчалай каражаттардын (зыян келтирүү, жоготуу, уурдоо) кем чыгуусу **1431,9 миң сом, толук** ордуна коюлууга тийиш, ордуна коюлган жок;

- **(410204)** Бузуулардын бул беренесине жумуш берүүчү менен эмгектик мамиледе болбогон адамдарга эсепке аванстарды берүү, ошондой эле мурда берилген акча каражаттары боюнча карыз болгондо отчет берүүгө аванстарды берүү боюнча бузуулар ж.б. **14,7 миң сом, толук** ордуна коюлууга тийиш, ордуна коюлган жок;

- **(410205)** Командировкалык чыгымдарды, жөлөк пулдарды, компенсацияларды ж.б. төлөмдөрдү төлөп берүүгө байланыштуу бузуулар **170,2 миң сом** аныкталды, толук ордуна коюлууга тийиш, андан 156,2 миң сом калыбына келтирилди (*бюджетке 136,8 миң сом, бухгалтердик эсеп боюнча 19,4 миң сом*), калдык сумма 14,0 миң сомду түзөт;

- **(410215)** Дебитордук карызды бухгалтердик эсепке алуудагы бузуулар **3523,7 миң сом, толук** ордуна коюлууга тийиш, андан 1928,8 миң сом бюджетке калыбына келтирилди, калдык сумма 1594,9 миң сомду түзөт;

- **(410216)** Кредитордук карызды бухгалтердик эсепке алуудагы бузуулар **150,0 миң сом, толук** ордуна коюлууга тийиш, ордуна коюлган жок;

- **(410301)** Эсеп жана отчеттуулук тартиби жана башка бузуулар **52,0 миң сом, толук** ордуна коюлууга тийиш, ордуна коюлган жок.

Аудит объектилери боюнча:

1. Кадамжай райондук мамлекеттик администрациясы боюнча (*Башчысы-аким Баяке уулу Болотхан, башкы эсепчиси Б.Хамраев*) аудит мамлекеттик инспектор Р.Маткаримов тарабынан жүргүзүлдү:

Табуу 1. Жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында иш сапар чыгымдары беренесинен Кадамжай райондук мамлекеттик администрациясынын башчысы-акими Б.Баяке уулуна 27,1 миң сом, акимдин биринчи орун басары Б.Коргонбаевге 12,4 миң сом, акимдин орун басары М.Асановага 5,7 миң сом, аппарат жетекчиси М.Абдураимовго 6,2 миң сом жана

башкы эсепчи Б.Хамраевге 34,4 миң сом, жалпысынан **85,3 миң сом** туура эмес төлөөлөргө жол берилгендиги аныкталды (**кссификатор боюнча коду 410205**).

Натыйжада, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун талаптарын бузууга жол берилген. Тиешелүү кызматкерлердин эсебинен бюджетке калыбына келтирилди.

Сунуш 1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун талаптары сакталсын.

Табуу 2. Кадамжай райондук мамлекеттик администрациясынын 2024-жылдагы эмгек акы беренесине жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында кызматкерлерге ден-соолугун чыңдоого жана эмгек өргүү төлөмдөрүн төлөөдө, Кадамжай райондук мамлекеттик администрациясынын кызматкерлерине жалпысынан **50,7 миң сом** ашыкча төлөөлөр жүргүзүлгөндүгү аныкталды, анын ичинен: акимдин биринчи орун басары Б.Коргонбаевге 4,0 миң сом, башкы адис А.Асамидиновага 23,8 миң сом, жетектөөчү адис Г.Мамажановага 22,9 миң сом (**классификатор боюнча коду 230303**).

Натыйжада, КР Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы ПЖ №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптарын бузууга жол берилген. Каржы бузуулар бюджетке калыбына келтирилди.

Сунуш 2. КР Президенттин 2022-жылдын 1-августундагы № 266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптарына ылайык иш алып барылсын.

2. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигин Кадамжай финансы башкармалыгы боюнча (*Жетекчиси Жолдошев Жармат Эсеналиевич, адиси И.Сайдовлатова*) аудит мамлекеттик инспектор Р.Маткаримов тарабынан жүргүзүлдү:

Аудит жүргүзүү ишинин натыйжасында, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Кадамжай финансы башкармалыгынын 2024-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгындагы иши баардык негизделген олуттуу аспектеринде, баардык тиешелүү мыйзамдарга жана жөнгө салуучу ченемдерге ылайык келгендиги аныкталды.

3. Кадамжай районунун өнүктүрүү фонду боюнча (*КР финансы министрлигинин Кадамжай финансы башкармалыгынын жетекчиси Жолдошев Жарматбек Эсеналиевич, жетектөөчү адиси Орозов Улукбек Сайдакматович*) аудит мамлекеттик инспектор Р.Маткаримов тарабынан жүргүзүлдү:

Табуу 1. Кадамжай районунун өнүктүрүү фондусуна жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында, 2024-жылда жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынан, юридикалык тараптарды Кадамжай өнүктүрүү фонду тарабынан каржылоодо, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 11.09.2024-жылдагы №554 “Региондук өнүктүрүү фонддорунун маселелери жөнүндөгү” токтомунун 1-тиркемесинин 52-пунктунун талаптары аткарылбаган. Б..а. “Долбоорду тандоодо Фонддун байкоочу кеңешинин мүчөлөрү тарабынан тандоого коюлган долбоорлорду тандоо критерийлерине ылайык коюлган баллдарды эсептөөнүн негизинде жүргүзүлөт» - деп белгиленгендигине карабастан, Кадамжай өнүктүрүү фондунун байкоочу кеңешинин мүчөлөрү тарабынан өз ара тандоонун негизинде иш алып барылган.

Сунуш 1. Кадамжай финансы башкармалыгынын райондук өнүктүрүү фондусунда байкоочу кеңешинин мүчөлөрү тарабынан Кыргыз Республикасынын Министрлер

Кабинетинин 11.09.2024-жылдагы №554 “Региондук өүктүрүү фонддорунун маселелери жөнүндөгү” токтомунун талаптарына ылайык, иш алып барылсын.

4. Кадамжай шаардык мэриясы боюнча (шаардын мэри Мурзажанов Алтынбек Саматович, финансы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы Жумаматов Мирлан Каимович) аудит мамлекеттик инспектор Р.Маткаримов тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен 3 кызматкердин иш сапар чыгымдарына **14,0 миң сом** ашыкча төлөнгөн, анын ичинен: Кадамжай шаарынын мурдагы мэри Б.Бегалиевге 9,4 миң сом, башкы бухгалтер М.Жумаматовго 3,1 миң сом жана Кадамжай шаарынын мэри А.Мурзажановго 1,5 миң сом (**классификатор боюнча коду 410205**).

Сунуш 1. Командировкалык чыгымдарды төлөөдө, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун талаптары сакталсын. Командировкалык чыгымдар үчүн ашыкча төлөнгөн **14,0 миң сом** тиешелүү кызматкерлердин эсебинен бюджетке калыбына келтирилсин.

Табуу 2. Кадамжай шаардык мэриясынын 2024-жылдын 5-апрелинде “Кыргызстан Кызыл-Ай” коому аркылуу, КР Өзгөчө кырдаалдар министрлигинин Кадамжай райондук бөлүмү тарабынан **52,0 миң сомго** 696 литр күйүүчү май (ГСМ) берилген. Бирок, мекеменин балансына алынган эмес. Жыйынтыгында, Кыргыз Республикасынын 2002-жылдын 29-апрелиндеги №76 “Бухгалтердик эсеп жөнүндөгү” Мыйзамы жана КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталбаган. Каржы бузуулар калыбына келтирилген жок (**классификатор боюнча коду 410301**).

Сунуш 2. Бухгалтердик эсепти жүргүзүү, Кыргыз Республикасынын 2002-жылдын 29-апрелиндеги №76 “Бухгалтердик эсеп жөнүндөгү” Мыйзамына жана КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн жана **52,0 миң сомдук** күйүүчү май мекеменин балансына алынсын.

5. Кадамжай шаардык мэриясынын алдындагы муниципалдык менчик Департаменти боюнча (Жетекчиси Кулмурзаев Толкунбек Абийбиллаевич, бухгалтери Турдалиева Сурма Гуламовна) аудит мамлекеттик инспектор Р.Маткаримов тарабынан жүргүзүлдү:

Табуу 1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен командировкалык чыгымдар үчүн мекеменин директору Т.Кулмурзаевге **17,3 миң сом** ашыкча төлөнгөн (**классификатор боюнча коду 410205**).

2025-жылдын 27-февралындагы №79700003 төлөм квитанцияларынын негизинде бюджетке калыбына келтирилди.

Сунуш 1. Командировкалык чыгымдарды төлөөдө, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун талаптары сакталсын.

Табуу 2. КР Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы ПЖ №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын 3-тиркемесинин жана 6.2-пунктунун талаптарын бузууга жол берилген. Тактап айтканда, мекеменин башкы адиси С.Турдалиевага эмгек акы төлөөдө эмгек стажына 10%дын ордуна 15% деп белгиленип, жыл ичинде **(971 сом*15 айга)= 14,6 миң сом** ашыкча төлөнгөн. **14,6** миң сом эмгек акыдан алынган бардык чегерүүлөрүнөн кийинки калган **11,8** миң сом акча каражаты 2025-жылдын 27-февралындагы №79700005 төлөм квитанцияларынын негизинде бюджетке калыбына келтирилди (**классификатор боюнча коду 230303**).

Сунуш 2. КР Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы № 266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптары сакталсын.

Табуу 3. Кыргыз Республикасынын 2002-жылдын 29-апрелиндеги №76 “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январдагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талаптарын бузууга жол берилген. Тактап айтканда, Кадамжай шаардык мэриясынын алдындагы Муниципалдык менчик департаменти менен жеке ишкер ЖИ Жоошов Абдибап ортосунда **2674,1** миң сомго курулуш жана электро товарларды сатып алууга 2024-жылдын 27-сентябрында №81 келишими түзүлгөн, келишимдин негизинде акча каражаты которулуп берилген. Аудит учурунда **2357,3** миң сомдук курулуш жана электр товарлары алынгандыгы боюнча документтер тастыкталып, ал эми **316,8** миң сомдук товардын орду такталган жок жана дебитордук карыз катары көрсөтүлбөгөндүгү аныкталды. Аудит учурунда жеке ишкер ЖИ Жоошов Абдибап тарабынан 03.03.2025-жылдагы №87911 квитанциясы менен **316,8** миң сом бюджетке ордуна коюлду (**классификатор боюнча коду 410215**).

Сунуш 3. Дебитордук карызды эсепке алууда, КР 2002-жылдын 29-апрели №76 “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январдагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талаптарын бузууга жол берилбесин.

Табуу 4. Кадамжай мэриясына караштуу муниципалдык менчик Департаментинин жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында жалпысынан **4390,8 миң сомдук** курулуш иштеринин баасын жана/же көлөмүн негизсиз жогорулатуулар аныкталды, ордуна коюлган жок (**классификатор боюнча коду 230207**), объектилер боюнча:

- “**Шаар аймагындагы жабык типтеги бассейнди куруу**” объектисинде жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, «Подрядчы» – “ААК Кадамжай шахта куруу башкармалыгы” тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган иштин актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **3170,1 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталды. Тактап айтканда, 156,8 м3 темир бетон ригель куюлмасын онотуу иштери аткарылган эмес, бирок аткарылган катары төлөмгө кабыл алынган.

- “**Ибн Сина даарыкана имаратын бала бакчага ылайыкташтыруу**” объектисинде жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, «Подрядчы» – “ААК Кадамжай шахта куруу башкармалыгы” тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган иштин актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **1170,1 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталды. Тактап айтканда, 1081,0 м2 газон эгилген эмес жана 33,75 м3 темир бетон арыгы орнотулган эмес, бирок аткарылган катары төлөмгө кабыл алынган.

Аныкталган **1170,1 миң сомдук** кошуп жазуулар “ААК Кадамжай шахта куруу башкармалыгынын” кошумча аткарылган жумуштардын эсебинен **ордуна коюлду**.

- **“Кара Жантак участкасына 3800,0 метр таза суу түтүгүн тартуу”** объектисинде жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, «Подрядчы» – “Компания Уста Групп” ЖЧКсы тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган иштин актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **50,6 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталды. Тактап айтканда, аба чыгаруучу 85 даана клапан орнотулган эмес жана 19,7м3 жылуулук кармоочу каптама капталган эмес, бирок аткарылган катары төлөмгө кабыл алынган.

Сунуш 4. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, анын ичинде техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

“Шаар аймагындагы жабык типтеги бассейнди куруу иштери” объектиси боюнча **3170,1 миң сомдук** кошуп жазуулар “ААК Кадамжай шахта куруу башкармалыгы” тарабынан жана **50,6 миң сомдук** кошуп жазуулар “Компания Уста Групп” ЖЧКсы тарабынан долбоордук сметалык чечимдерге ылайык толук аткарылсын.

6. Кадамжай шаарынын “Кадамжай Тазалык” муниципалдык ишканасы боюнча (Жетекчиси Закиряев Уланбек Кутпиллаевич, башкы эсепчиси Турдуматов Жалалидин Гапырович) аудит мамлекеттик инспектор Р.Маткаримов тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникация министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы №366 “Атомобиль транспортунда отунду жана майлоочу майларды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөө ыкмасынын эрежелерин бекитүү жана ишке киргизүү жөнүндө” буйругунун талаптарын бузууга жол берилген. Тактап айтканда, бекитилген норма боюнча 40781 литр күйүүчү май сарпталышы керек болсо, аныгында 41017 литр күйүүчү май сарпталган. Натыйжада, бекитилген лимиттен 236 литр же **16,3 миң сомдук** күйүүчү май ашыкча сарпталган. Каржы бузуулар кызматкерлердин эмгек акысынан кармалып калыбына келтирилди (**классификатор боюнча коду 230305**).

Сунуш 1. Күйүүчү майларды сарптоодо, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана Коммуникация министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы №366 “Атомобиль транспортунда отунду жана майлоочу майларды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөө ыкмасынын эрежелерин бекитүү жана ишке киргизүү жөнүндө” буйругунун талаптары сакталсын.

Табуу 2. «Кадамжай-Тазалык» муниципалдык ишканасы менен Жеке ишкер Калбаев Сеитбек Жаанбаевичтин ортосунда Кадамжай шаарынын Звездный көчөсүнүн жол бойлоруна ландшафтык жасалгалоо жүргүзүү, мозаикалык, скульптуралык жумуштарды аткаруу үчүн 1553,3 миң сомго 2024-жылдын 04-мартында №9 келишими түзүлгөн. 2024-жылдын баланстык отчетунун дебитордук жана кредитордук карыздар боюнча маалыматында, Жеке ишкер Калбаев Сеитбек Жаанбаевичке алдын ала төлөнүп берилген **1553,3 миң сом** акча каражаты мекеменин балансында дебитордук карызы катары көрсөтүлбөстөн, эсептен жашырууга жол берилгендиги аныкталды. Азыркы учурда аба ырайына байланыштуу жумуш иштери токтоп турат. Аудит учурунда эсептешүү актысы түзүлүп, Жеке ишкер Калбаев Сеитбек Жаанбаевичке алдын ала төлөнүп берилген **1553,3 миң сом** дебитордук карыз катары эсепке алынды. Каржы бузуулар калыбына келтирилген жок (**классификатор боюнча коду 410215**).

Сунуш 2. Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 “Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар (бюджеттик мекемелерди албаганда) тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык

отчеттуулуктун жүргүзүлүшүнүн маселелери жөнүндө” токтомунун талабына ылайык, жылдык балансты тузүүдө дебитордук карыздар баланста чагылдырылсын.

Жеке ишкер Калбаев Сеитбек Жаанбаевич тарабынан **1553,3 миң сомдук** жумуштар (*Кадамжай шаарынын Звездный көчөсүнүн жол бойлоруна ландшафтык жасалгалар жүргүзүү, мозаикалык, скульптуралык жумуштарды аткаруу*) аткарылсын.

7. Кадамжай шаарынын “Кадамжай-Сууканал” муниципалдык ишканасы боюнча (*жетекчиси Абдырахманов Абсаттар Абдимомунович, башкы эсепчиси Алибаева Парида Тургуновна*) аудит мамлекеттик инспектор Р.Маткаримов тарабынан жүргүзүлдү:

Табуу 1. КР Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги № 240 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” токтомунда жана КР транспорт министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы №366 “Автомобиль транспортунда күйүүчү-майлоочу материалдарды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөөнүн методдору боюнча” Эрежесинде белгиленген талаптар сакталбаган. Тактап айтканда, атайын транспорттук каражаттарга чыгымдалган күйүүчү майлардын норма менен чыгымдалышына аудит жүргүзүүдө **21,6 миң сомдук** күйүүчү май ченемден ашыкча чыгымдалганы аныкталды (**классификатор боюнча коду 230305**).

Сунуш 1. Атайын транспорттук каражаттарга күйүүчү майларды пайдаланууда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги № 240 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” токтомунун жана Кыргыз Республикасынын транспорт министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы №366 “Автомобиль транспортунда күйүүчү-майлоочу материалдарды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөөнүн методдору боюнча” Эрежесинде белгиленген ченемдер сакталсын, ченемден ашыкча чыгымдоолорго жол берилбесин. Ченемден ашыкча чыгымдалган **21,6 миң сомдук** күйүүчү май калыбына келтирилсин.

8. Айдаркен шаардык мэриясы боюнча (*Айдаркен шаарынын мэри Бегалиев Бакытбек Турдалиевич, каржы - экономика бөлүмүнүн башчысы Надырбеков Алмазбек Айдарбекович*) аудит мамлекеттик инспектор А.Токоев тарабынан жүргүзүлдү:

Табуу 1. 2024-жыл ичинде Кадамжай районундагы Айдаркен шаар аймагына караштуу айыл чарба эмес багытындагы төрт жер тилкеси, жалпы аянты 2294,0 м 2 болгон жер тилкелери, жалпысы болуп 954,2 миң сомго сатылып, шаардык мэриясынын эсеп четуна келип түшкөн. Анын ичинен 1500 м2 жер тилкеси түз сатуу жолу менен, ал эми калган 3 жер тилкеси аукцион жолу менен сатылган, коомчулука жарыя газета аркылуу гана берилип келген. Жер тилкелерин аукцион жолу менен сатууда катышуучулардын саны аз катталып аукцион өткөрүлгөн, азыркы учурда газета окурмандарынын саны азайып калгандыктан, жарыя бир гана газеталарга жарыяланып келген, аукционго катышуучулар канча көп болсо жер тилкелеринин баалары жогору болмок.

Сунуш 1. Жер тилкелерин сатуу боюнча уюштурула турган аукциондорду коомчулука жарыялоо, бир гана газета аркылуу жарыяланбастан, уюлдук телефондор, ватсап, телеграмм жана башка мобилдик тиркемелер аркылуу берилсин.

Табуу 2. 2024-жыл ичинде “Лексус RX-300” үлгүсүндөгү 2002-жылы заводдон чыгарылган кызматтык автоунаасы эсептен чыгарылып (списание) сатылып, жеке жактын менчигиндеги япон өндүрүшүндөгү “Лексус 330” үлгүсүндөгү авто унааны кызматтык автоунаа катары колдонуу боюнча эки тараптуу келишим түзүлгөн, сарптоолор жол баракчалардын негизинде жүргүзүлгөн.

2024-жыл ичинде түзүлгөн жол баракчалардын негизинде жалпысы болуп 24126 км. жол жүрүп 234,1 миң сомдук күйүүчү май чыгышталган. Бирок, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 18.09.2006-жылдагы № 672 “Менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдалангандык үчүн компенсациянын нормалары жөнүндө” токтомунда, аныгында ар бир жүргөн 100 км. жол аралыгына кыймылдаткычтын көлөмүнө жараша компенсация төлөнөөрү белгиленген. Жыйынтыгында **149,6** миң сомдук күйүүчү май ченемден ашыкча сарпталган (**классификатор боюнча коду 230305**).

Сунуш 2. Шаардык мэриясынын балансында кызматтык автоунаа жоктугуна байланыштуу, менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдаланууда, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 18.09.2006-жылдагы № 672 “Менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдалангандык үчүн компенсациянын нормалары жөнүндө” токтомунда белгиленген компенсациялар колдонулсун.

Табуу 3. Айдаркен шаардык мэриясынын жана шаардык Кеңештин кызматкерлеринин эмгек акыларына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында, 2024-жылдын 1-апрелинен тартып контракттык негизде штаттык бирдик белгиленген, бирок эмгек акысын эсептөө, штаттык ыраттамада белгиленген муниципалдык кызматкерлердин эмгек акыларындай жүргүзүлгөн. Ошондой эле, шаардык Кеңештин төрагасына эмгек акы катары, өткөрүлгөн сессияларга төлөнүүчү компенсация катары 5 күндөн 3 жолу, жалпысы болуп 81,7 миң сом компенсация төлөнүп берилген.

Жыйынтыгында, контракттын негизинде иштеген кызматкерге, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 12-июлундагы № 381 “Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан эмгек келишими боюнча жалданган кызматкерлерге эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” токтомунун талаптары сакталбастан **51,8 миң сом** эмгек акы негизсиз төлөнүп берилген, аталган негизсиз төлөөлөр 2024-жылдын сентябрь айынан тартып токтотулган.

Ал эми, Кеңештин төрагасына компенсация төлөөдө, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттигинин 2016-жылдын 12-октябрындагы № 01-24/166 “Коомдук башталышта иштеген айылдык кеңештердин төрагаларынын бир жолку компенсациялоо жөнүндө жобосун бекитүү жөнүндө” буйругу менен бекитилген жобонун талаптарын бузууга жол берилип, натыйжада **70,2 миң сом** компенсация негизсиз төлөнүп берилген (**классификатор боюнча коду 230303**).

Сунуш 3. Контрактын негизинде иштеген кызматкерлерге эмгек акы төлөө, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 12-июлундагы № 381 “Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан эмгек келишими боюнча жалданган кызматкерлерге эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” токтомунун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн.

Ал эми, шаардык Кеңештин төрагасына эмгек акы катары, өткөрүлгөн сессияларга төлөнүүчү компенсация, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери жана этностор аралык мамилелер боюнча мамлекеттик агенттигинин 2016-жылдын 12-октябрындагы № 01-24/166 буйругу менен бекитилген “Коомдук башталышта иштеген айылдык кеңештердин төрагаларынын бир жолку компенсациялоо жөнүндө” жобонун талаптарына негиз төлөнүп берилсин.

Табуу 4. КР Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун 1-пунктунун талаптарын бузуу менен командировкалык чыгымдар үчүн **15,5 миң сом** ашыкча төлөнгөн. Тактап айтканда, А. Мурзажанов 2024-жылдын октябрь айында Бишкек шаарына 6 күнгө форумга барган, келген чакыруу катында, жатакана жана тамак аш чыгымдары форум өткөргөн жактар тарабынан төлөнөөрү белгиленген, бирок ага

карабастан 11,0 миң сом жатакана жана 4,5 миң сом транспорттук чыгымдардан эч кандай тастыктоочу баштапкы бухгалтердик регистирлери (патент, билет) жоктугуна карабастан негизсиз төлөнгөн. Каржы бузуулар калыбына келтирилди (**классификатор боюнча коду 410205**).

Сунуш 4. Командировкалык чыгымдарды төлөөдө, КР Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун талаптары сакталып, ашыкча төлөөлөргө жол берилбесин.

Табуу 5. Айдаркен шаар мэриясынын жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында жалпысынан **1775,8** миң сомдук курулуш иштеринин баасын жана/же көлөмүн негизсиз жогорулатуулар аныкталды (**классификатор боюнча коду 230207**), ордуна коюлган жок, объектилер боюнча:

“**Тиешелүү жабдуулары менен темир бетон заводун куруу**” объектисинде жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, “СК Белек Строй” ЖЧКсы тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган иштин актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **1775,8 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталган. Тактап айтканда:

- Жер иштеринде: ташылып алынып келинген кум-шагылдарды таш талкалоочу заводдун кабыл алуу бункерине алып чыгуучу жолду толтурууга пайдаланылуучу 4-2-топтогу топурактар төгүлгөн эмес;

- 3x2 метр болгон толук автоматташтырылган башкаруу пульту оператордук кабинети менен орнотулган эмес, аткарылбаган иштердин жалпы суммасы 1775,8 миң сом, ордуна коюлган жок.

Аткарылган иштин актылары Айдаркен шаардык мэри - А.С.Мурзажанов тарабынан кол коюлуп төлөмгө кабыл алынган. Техникалык көзөмөлдөөчү адис – Ж.Айдаров кол койгон эмес (*келишим түзүлүп бирок көзөмөлдөөдөн баш тарткан*). Курулуш иштерин аткарууда атайын адистештирилген, сертификаты бар техникалык адис тарабынан ар бир этапта курулуш нормаларын текшерип, конструктивдик чечимдердин аткарылышана көзөмөл кылып карап туруу зарыл. Андан тышкары, курулуш иштерине иш өндүрүү журналы ачылган эмес. Бул да болсо курулуш иштеринин сапаттуулугуна күмөн жаратат. Кыргыз Республикасынын “Шааркуруу жана архитектура жөнүндө” мыйзам талаптары бузулган.

(2025-жылга карата Нарынбек-Строй ЖЧКасы менен А.Сапарбеков техникалык көзөмөлдөө иштерин жүргүзүп жатат).

Мындан сырткары, подряддык келишимде алдын ала төлөмдөр каралбаган шартта, “Айдаркен шаарынын 64-кичи районуна тротуар куруу иштери” объектиси боюнча **935,9 миң сом**, “Айдаркен шаарынын №20 О.Маканов мектебинин аймагына кичи футбол аянтчасын куруу” объектиси боюнча **4582,3 миң сом** подрядчынын эсебине алдын ала которулуп берилген. Азыркы мезгилде аталган эки объект боюнча курулуш иштери толук аткарылбагандыктан, алдын ала которулган каражаттар подрядчы эсебинде дебитордук карыз эсебинде турат.

“Айдаркен шаарынын №20 О.Маканов мектебинин аймагына кичи футбол аянтчасын куруу” объектиси боюнча курулуш иштери долбоордук чечимдери жана долбоордук чечимдерге карата экспертизанын корутундусуз башталган. Объектинин долбоору эми гана түзүлүүдө, объектиде “Подрядчы” “Ново Строй” ЖЧКсы тарабынан кичи футбол аянтчасына тиешелүү болгон пайдубалы куюлуп ичи шагыл менен толтурулуп темир устундары орнотулган. Кыргыз Республикасынын “Шааркуруу жана архитектура жөнүндө” мыйзам талаптары бузулган.

Сунуш 5. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, анын ичинде техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **1775,8 миң сомдук** кошуп жазуулар “СК Белек Строй” ЖЧКасы тарабынан долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык аткарылсын.

“Айдаркен шаарынын 64-кичи районуна тротуар куруу иштери” объектиси боюнча **935,9 миң сом**, “Айдаркен шаарынын №20 О.Маканов мектебинин аймагына кичи футбол аянтчасын куруу” объектиси боюнча **4582,3 миң сомдук** аткарылбаган курулуш иштери, тийиштүү продряддык ишкана тарабынан бекитилген долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык толук аткарылсын.

9. “Коммунальщик Айдаркен» ачык типтеги акционердик коому боюнча

(генералдык директору Ганиева Айнура Абдиламитовна, башкы эсепчи Кабылова Жибек Мусаевна) аудит мамлекеттик инспектор А.Токоев тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. 2024-жылы 9 жеке жарандар менен эмгек келишими түзүлүп, ар түрдүү жумуштар аткарылган жана иштеген 9 кызматкерге **815,4** миң сом эмгек акы катары төлөнүп берилген. Эсептелип төлөнүп берилген эмгек акыдан 5 жарандын эмгек акысынан, киреше салыгы жана социалдык камсыздандыруу төлөмдөрү кармалбастан төлөнгөн. Ошондой эле, сатуудан алынуучу салык дагы (налог с продаж - 3%) кем чегерилип берилген. Натыйжада, жалпы берилген эмгек акыдан 5 жарандын эмгек акысынан, милдеттүү болуп саналган **17,2** миң сомдук киреше салыгы жана **19,1** миң сомдук социалдык камсыздандыруу төлөмдөрү кармалбай төлөнүп берилген, аудит учурунда жалпысы болуп **36,3 миң сом** ишкананын эсебинен мамлекеттик салык кызматынын эсеп счётуна чегерилип ордуна коюлду.

Ал эми, 2024-жыл ичинде “Коммунальщик Айдаркен” ААКнын ишмердүүлүгүнүн натыйжасында жалпысы болуп 9134,1 миң сом көрсөтүлгөн кызматтарына төлөм катары б.а. киреше чогултулган. Аталган кирешеге сатуудан алынуучу салык (налог с продаж - 3%) катары мамлекеттик салык кызматына 232,2 сом чегерилип берилген, жыйынтыгында **43,8** миң сом “Сатуудан алынуучу салык” ($9134101 \cdot 3\% = 274023$ сом; $274023 - 232167 = 41846$ сом, пенясы 2001 сом.) кем эсептелген жана кем чегерилген. Аудит учурунда жалпысы болуп **80,1** миң сом ишкананын эсебинен бюджетке чегерилип ордуна коюлду (классификатор боюнча коду 210305).

Сунуш 1. Эмгек акыларды жана башка келишимдин негизинде аткарылган ар түрдүү жумуштарды аткарууда, алардан кармалуучу тийиштүү милдеттүү төлөмдөр, ошондой эле мекеменин чогултулган жалпы кирешесинен “Сатуудан алынуучу салык”, Кыргыз Республикасынын 2008-жылдын 17-октябрындагы № 230 “Салык Кодексинин” талаптарына ылайык, ал эми социалдык камсыздандыруу төлөмдөрү Кыргыз Республикасынын 2004-жылдын 24-январындагы № 8 “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө” Мыйзамынын жана КР нын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 17-июлундагы № 385 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөөнүн жана төлөөнүн тартиби жөнүндө” Нускаманын талаптарына ылайык жүргүзүлсүн.

10. А.Масалиев айыл өкмөтү боюнча

(Башчысы Бакиров Абдразак Жээнбекович, финансы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы Исажанов Мардонбек Давранович) аудит мамлекеттик инспектор Н.Дадабаев тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Кызматтык автоунага күйүүчү майларды сарптоодо, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги № 240 “КРнын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча

чаралар жөнүндө” токтомунун 2-беренеси менен бекитилген 4-тиркемесинин «Кызматтык жана нөөмөттүк автомашиналардын отунду чыгымдоо лимити» талаптары сакталбастан, бекитилген лимиттен ашыкча **27,6 миң сомдук** 2712 литр күйүүчү май сарпталган (**классификатор боюнча коду 230305**).

Сунуш 1. КР Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги № 240 “КРнын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” токтомунун 2-беренеси менен бекитилген 4-тиркемесинде белгиленген талаптарга ылайык, күйүүчү майды бекитилген лимиттен ашыкча пайдаланууга жол берилбесин.

Табуу 2. Кадамжай районунун Масалиев айыл өкмөтүнүн жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык ондоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында, “Масалиев айыл өкмөтүнө караштуу Кожо айылындагы балдар бакчанын курулуп бүтө элек имаратын реконструкциялоого курулуш материалдарын сатып алуу” объектиси боюнча «Фирма-Строитель» ЖЧКсы тарабынан 2024-жылга төлөмгө кабыл алынган иштерден **916,9 миң сомдук** курулуш материалдары алып келинип орнотулабагандыгы аныкталды. Тактап айтканда: 25 аталыштан турган курулуш материалдары толук алынып келинип орнотулган эмес, бирок алынып келинип орнотулган катары кабыл алуу актылары менен төлөмгө кабыл алынган. Каржы бузуулар калыбына келтирилген жок (**классификатор боюнча коду 230207**).

Табуу 2.1. “Масалиев айыл өкмөтүнө караштуу Калача айылындагы Мамазияев 2, Маражапов 1 жана Маражапов 2 көчөлөрүн ондоп түзөө жана асфальт төшөө” объектиси боюнча курулуш иштерин сатып алуу үчүн жүргүзүлгөн конкурста, Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарын бузуу фактылары аныкталды. Башкача айтканда, конкурстка катышкан жана жеңүүчү катары аныкталган «Интергельпо» ЖЧКсы тарабынан сунушталган сметада туура эмес расценкалар коюлуп түзүлгөндүгүнө карабай конкурстун жеңүүчүсү катары табылган (конкурстук табыштамага коюлган расценкалар башка иштерди аткарууга негизделген).

Сунуш 2.-21. “Масалиев айыл өкмөтүнө караштуу Калача айылындагы Мамазияев 2, Маражапов 1 жана Маражапов 2 көчөлөрүн ондоп түзөө жана асфальт төшөө” объектиси боюнча Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарын аткарбаган тийиштүү жооптуу кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

“Масалиев айыл өкмөтүнө караштуу Кожо айылындагы балдар бакчанын курулуп бүтө элек имаратын реконструкциялоого курулуш материалдарын сатып алуу” объектиси боюнча аныкталган **916,9 миң сомдук курулуш иштеринин көлөмүн негизсиз жогорулатуулар** «Фирма-Строитель» ЖЧКсы тарабынан, подряддык келишимде каралган көлөмгө ылайык толукталып алынып келинип ордуна коюлсун. Негизсиз төлөмдөргө жол берген жооптуу кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

11. Абсамат Масалиев айыл өкмөтүнүн алдындагы “Исфайрам” муниципалдык ишканасы боюнча (Жетекчиси Бекботоев Ибраимбек Арабжанович, башкы эсепчиси Кудайбергенов Исамидин Орунбаевич) аудит мамлекеттик инспектор Н.Дадабаев тарабынан жүргүзүлдү.

Шайкештик аудиттин жыйынтыгында, муниципалдык ишканасынын 2024-жыл мезгил аралыгындагы иши баардык негизделген олуттуу аспектеринде тиешелүү мыйзамдарга жана жөнгө салуучу ченемдерге ылайык келгендиги аныкталды.

12. “Ак-Турпак” айыл өкмөтү боюнча (Башчысы Маканбаев Жээнбек Абдирасулович, финансы-экономика бөлүмүнүн башчысы М.Т.Анарбаев) аудит мамлекеттик инспектор Кочкоров К. тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Мекеменин типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы № 451 "Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу токтомунун талаптары аткарууга алынбастан, Ак-Турпак айыл өкмөтүнүн айылдык аймактын администрациялык борбору болуп саналган, Жаңы-Жер айылына айыл башчысы кызмат орду ашыкча кармалып, жыйынтыгында айыл башчы К.Т.Тагоев 2024-жылдын 1-апрелине чейин айыл башчы кызмат ордунда иштеген. Жыйынтыгында 277,8 миң сом эмгек акы, 17,25% 37,3 миң сом Соцфондго, жалпысы болуп **315,1 миң сом** төлөнүп берилип, бюджеттик жоготууларга жол берилген.

Сунуш 1. КР Министрлер кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы № 52 "Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө" токтомунун талаптары аткарууга алынсын.

Табуу 2. КР Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө" Жарлыгынын талаптары сакталбастан, 9 кызматкердин сапарга чыккан мезгилдери эске алынбастан, эмгек акысына транспорт чыгымдары жана тамактануу үчүн **7,1 миң сом** компенсациялык төлөмдөр ашыкча чегерилгендиги аудит мезгилинде аныкталды (**классификатор боюнча коду 230303**).

Көрүлгөн чаралардын негизинде, 2025-жылдын 20-февралындагы №4253/RCAS/10/1 банктык дүмүрчөгү аркылуу бюджетке калыбына келтирилди.

Сунуш 2. КР Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө" Жарлыгынын талаптары аткарууга алынсын.

Табуу 3. КР Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө" Жарлыгынын талаптары сакталбастан, Кожояров Алтынбекке АТРдин негизинде, штаттык жадыбалында техникалык кызматкер болуп эсептелип коэффицент кратности боюнча 1,7 эмгек акысына белгиленген болсо, А.Кожояровго 2,64 коэффиценти менен эмгек акысы чегерилип берилген. Жыйынтыгында, 2024-жылдын 5-мартынан тартып 2024-жылдын 1-августуна чейин башкы эсепчинин эмгек акысы чегерилип, жалпы айырмасын аудит мезгилинде эсептегенде $(2,64 - 1,7 = 0,94)$ коэффиценти ашыкча төлөнгөн) **37,8 миң сом** эмгек акыга ашыкча чегерилгендиги аныкталды (**классификатор боюнча коду 230303**).

Аудиттин жүрүшүндө 2025-жылдын 20-февралындагы №4253/RCAS/11/1 банктык дүмүрчөгү аркылуу тиешелүү бюджетке өндүрүлдү.

Сунуш 3. Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө" Жарлыгынын талаптары аткарууга алынсын.

Табуу 4. КР Өкмөтүнүн 2011-жылдын 23-сентябрындагы №571 "Муниципалдык менчикте турган жер тилкелерине менчик же ижара укугун берүү тартиби жана шарттары жөнүндөгү типтүү жобону бекитүү" тууралуу токтомунун талаптары аткарылбастан, Ак-Турпак айыл өкмөтүнүн Кадамжай райондук администрациясы, Ак-Турпак айыл өкмөтүнүн жер тилкелеринен "Мурзакарим" ЖЧК "Кум шагыл" казып алууга 2025-жылдын 16-ноябырына чейин 5,53 га жерден кум шагыл аралашмасын казып алууга келишим тузулгон. Жыйынтыгында, аудит мезгилинде 2021-2022-2023-2024-жылдарга

ижара акысы өз убагында чегерилбегендигине байланыштуу, “Мурзакарим” ЖЧКсы тарабынан тиешелүү бюджетке 2025-жылдын 11-февралындагы №16,17,18,19, төлөө тапшырмалары аркылуу 4 жылга 16590,0 сомдон ижара акы, жалпысы болуп **66,3 мин сом** тиешелүү бюджетке которулуп калыбына келтирилди.

Сунуш 4. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 23-сентябрындагы №571, Муниципалдык менчикте турган жер тилкелерине менчик же ижара укугун берүү тартиби жана шарттары жөнүндөгү типтүү жобону бекитүү тууралуу токтомунун талаптары аткарууга алынсын.

Табуу 5. Аудит мезгилинде, бир булактан каржылоо ыкмасы менен тикелей келишимдин негизинде, 2022-жылдын 14-апрелиндеги №27 Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын 17-беренесинин 10-пунктунун талаптарына таянып, 3111-беренесинен Миң-Чынар айылынын ички жолдорун асфальтоого, бир булактан каржылоо ыкмасы менен, тикелей келишимдин негизинде “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын “№46 ЖЭИ Кадамжай” ДЭП менен тикелей келишим түзүлүп 11381,9 миң сом чегерилген. Мамлекеттик сатып алуулар мыйзамынын 17-беренесинин 3-пунктунда ар бир беренеден бир жылда бир жолу 200,0 миң сомдон ашпаган кражатка келишимдер түзүлөт деп көрсөтүлгөнүнө карабастан, “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын “№46 ЖЭИ Кадамжай” ДЭП менен тикелей келишимдер түзүлүп, 2024-жылдын 14-июнунда 5 700,5 миң сом, 2024-жылдын 23-июлунда 4 551,3 миң сом, 2024-жылдын 24-сентябрында 1 310,1 миң сом, жалпысы болуп “№46 ЖЭИ Кадамжай” ДЭП эсеп счётуна **11 381,9 миң сом** чегерилгендиги аудит мезгилинде аныкталды.

Ошондой эле, Кыргыз Республикасынын, “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын 17-беренесинин 10-пунктунун талаптарына таянып, 3111-беренесинен Өрүкзар айылынын ички жолдорун асфальттоого, бир булактан каржылоо ыкмасы менен, веб-порталга жайгаштырбастан, “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын “№46 ЖЭИ Кадамжай” ДЭП менен тикелей келишими түзүлгөн. Мамлекеттик сатып алуулар мыйзамынын 17-беренесинин 3-пунктунда ар бир беренеден бир жылда бир жолу 200,0 мин сомдон ашпаган кражатка келишимдер түзүлүп каржылоо жүргүзүлөт деп көрсөтүлгөн. Бирок, мамлекеттик сатып алуулар мыйзамынын талаптары сакталбастан, “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын “№46 ЖЭИ Кадамжай” ДЭП менен келишим түзүлүп, 2024-жылдын 17-майында 2 603,0 миң сом, 2024-жылдын 19-ноябрында 635,5 миң сом, 2024-жылдын 25-ноябрында 4 000,0 миң сом, 2024-жылдын 11-декабрында 1 069,2 миң сом, 2024-жылдын 12-декабрында 996,1 миң сом, жалпысы болуп, “№46 ЖЭИ Кадамжай” ДЭП эсеп счётуна **9 303,8 миң сом** чегерилген. Жыйынтыгында 2024-жылда Миң-Чынар жана Өрүкзар айылдарынын ички жолдоруна асфальт төшөөгө 3111-беренесинен чегерилген бюджеттик каражат жалпысы болуп **20 685,6 мин сомду** түзгөндүгү аныкталды.

Сунуш 5. Ак-Турпак айыл өкмөтүндө Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын 17-беренесинин 3-пунктунун талаптары аткарууга алынсын. Аталган мыйзамдын талаптарын аткарууга албаган кызматкерлерге тартип жоопкерчилигин берүү жагы каралсын.

Эскертүү: Ак-Турпак айыл өкмөтүндө Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын бузуу менен жүргүзүлгөн 20865,7 миң сомдук жол курулуш иштерине укуктук баа берүү үчүн аудиттин материалдары 17.03.2025-жылдагы №01-14/55 каттын негизинде КР Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин Баткен облусу боюнча башкармалыгына жиберилди.

Табуу 6. Кадамжай районунун Ак-Турпак айыл өкмөтүнүн жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында жалпысынан **161,1 миң сомдук**

курулуш иштеринин баасын жана/же көлөмүн негизсиз жогорулатуулар, **20685,7 миң сомдук** Кыргыз Республикасын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарын бузуулар аныкталды, объектилер боюнча:

- **“Миң-Чынар, Жаңы-Жер, Жетиген айылдарында жайгашкан таштанды таштоочу жайлардын айланасын тосуу”** объектисинде жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, “Зам-Зам Строй” ЖЧКсы тарабынан 2024-жылы тапшырылган аткарылган иштин актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **120,1 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталган. Тактап айтканда, Жетиген, Жаңы-Жер, Миң-Чынар айылдарындагы таштанды таштоочу жайлардын тосмолору толук орнотулган эмес, бирок кабыл алуу актыларына сметада берилген жумуш көлөмдөрү толук киргизилип, төлөмгө кабыл алынган (аткарууга жатат).

- **“Миң-Чынар айылындагы башталгыч мектептин жана Орук-Зар айылындагы Алихан-Орук-Зар бала бакчасынын жылытуу системасын оңдоо”** объектиси боюнча “Абу Групп” ЖЧКсы тарабынан 2024-жылы тапшырылган аткарылган иштин актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **41,0 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталды. Тактап айтканда, Алихан-Орук-Зар бала бакчасынын жылытуу системасын оңдоо жумушунда жылытуу биметаллдык кабыргалардын 90 даанасы орнотулган эмес (классификатор боюнча коду 230207).

Мындан сырткары, аталган объект боюнча келишимде каралган курулуш иштерин аяктоо мөөнөтү бүткөндүгүнө карабастан **416,5 миң сомдук** жумуштар аткарыла элек. Подряддык келишимдин шарттарында алдын ала төлөмдөрдү жүргүзүү каралбаса дагы, Буйрутмачы тарабынан контрактта белгилеген 901,0 миң сом толук алдын ала төлөнүп берилген, ошол эле убакта курулуш иштерин мөөнөтүндө бүтүрбөгөндүгү үчүн келишимде каралган чаралар колдонулган эмес.

Ак-Турпак айыл өкмөтү тарабынан курулуш иштеринин сапатынын, курулуш нормаларын жана эрежелеринин сакталышына көзөмөл жүргүзүү үчүн техникалык көзөмөлдүн кызматы жалданган эмес. Кыргыз Республикасынын “Шааркуруу жана архитектура жөнүндө” мыйзам талаптары аткарылган эмес.

Табуу 6.1. Ак-Турпак айыл өкмөтү менен “Кыргызавожол-Түштүк мамлекеттик ишканасынын №46 жол тейлөө ишканасы” филиалы ортосундагы жалпы суммасы **20685,7 миң сом** болгон 3 подряддык келишим, Кыргыз Республикасын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 17-беренесин (10-бөлүгүн) бузуу менен түзүлгөндүгү такталды.

Сунуш 6. - 6.1. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, анын ичинде техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **120,1 миң сомдук жумуштар** “Зам-Зам Строй” ЖЧКсы тарабынан, ал эми **41,0 миң сомдук** кошуп жазуулар “Абу Групп” ЖЧКсы ЖЧКсы тарабынан долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык аткарылсын.

13. “Ак-Турпак муниципалдык мекемеси” боюнча (Директору М.Ботобеков, эсепчиси С.Коймуратов) аудит мамлекеттик инспектор Кочкоров К. тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын ишкерчилик субъектилеринде, коммерциялык эмес уюмдарда (бюджеттик мекемелерден сырткары) бухгалтердик учетту жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүүнүн маселелери жөнүндө” Инструкциясынын жана Жайыт мыйзамдарынын талаптары аткарылбастан, 2018-жылдан бери колдонулуп келе жаткан ЖПБнын негизги каражаттары, б.а. ветеринарнарларга берилген жалпы суммасы **622,7 миң сом** негизги каражаттардын Ак-Турпак айыл аймагынын балансына алынбагандыгы аудит мезгилинде аныкталды (классификатор боюнча коду 310104).

Айыл өкмөтүнүн башчысынын 2025-жылдын 12-февралындагы № 01-12/29 буйругунун негизинде, 2024-жылдын жылдык отчету менен негизги каражаттар учётко алынып, Ак-Турпак айыл өкмөтүнүн балансына кабыл алынды.

Сунуш 1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 менен бекитилген “Кыргыз Республикасында ишкерчилик субъектилеринде, коммерциялык эмес уюмдарда (бюджеттик мекемелерден сырткары) бухгалтердик учетту жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүүнүн маселелери жөнүндө” Инструкциясынын талаптары аткарууга алынсын.

14. Бирлик айыл өкмөтү боюнча (Башчысы Айдаров Артыкбай Нишанбаевич, каржы-экономика бөлүмүнүн башчысы Шералиев Өмүрбек Халваевич) аудит мамлекеттик инспектор К.Ажиматов тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Бюджеттин киреше бөлүмүн түзүү жана бекитүүдө жергиликтүү бюджетке түшүүчү киреше түрлөрү боюнча КР финансы министрлиги тарабынан берилген контролдук сандар чегинде пландар бекитилген. Бюджеттин киреше түрлөрү боюнча болжолдуу эсептөөлөр менен мурдагы жылдардагы салыктык жана салыктык эмес иш жүзүндө түшүүлөр эсепке алынбай бекитилгендиктен, киреше бөлүмүнүн аткарылышы боюнча жылдык отчетторго анализ жасоодо киреше салыгынан бекитилген пландан **1044,1** миң сомго аз түшүп, план аткарылбай калган, ал эми айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун ижара акысынан **545,3** миң сом кирешелер бекитилген пландан ашыкча түшкөн.

Сунуш 1. Жергиликтүү бюджеттин долбоорун түзүү жана бекитүүдө, КР Бюджеттик Кодексинин 95-беренесине жана Кыргыз Республикасынын финансы министрлиги тарабынан бекитилген КР жергиликтүү бюджеттерин түзүү жана аткаруу боюнча усулдук колдонмо талаптарына ылайык түзүү сунушталат. Усулдук колдонмонун 4-бөлүгү “Жергиликтүү бюджеттердин киреше бөлүгүн түзүү” боюнча 4.2- пунктунда жергиликтүү бюджеттердин киреше бөлүгүнүн болжолун түзүү, анын ичинде кирешелердин ар бир түрү боюнча болжолдуу көрсөткүчтөрдү эсептөө төмөндөгү принциптерге негизденүү менен жүзөгө ашырылууга тийиш:

- кирешелердин болжолу аймактын экономикалык өнүгүшүнүн көрсөткүчтөрүнө негизделүүгө тийиш;
- кирешелердин болжолу жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын мамлекеттик жалпы фискалдык саясаттын алкагында жүргүзүлүп жаткан фискалдык саясатын чагылдырууга тийиш;
- аткаруу үчүн айкын болууга, б.а. экономикалык көрсөткүчтөрдүн негизиндеги салыктык эсептөөлөргө жана мурдагы жылдардагы салыктык жана салыктык эмес иш жүзүндө түшүүлөрдүн динамикасына талдоо жүргүзүүгө негизделүүгө тийиш - деп көрсөтүлгөн талаптары сакталсын.

Табуу 2. Киреше бөлүмүнүн аткарылышына жүргүзүлгөн аудит жыйынтыгында, бюджетке каражаттардын келип түшүүсүн камсыздоо боюнча тиешелүү көзөмөл жүргүзүлбөгөндүктөн Жайыт пайдалануучулар бирикмеси тарабынан жайыт жерлеринен түшкөн жайыт акыдан **53,7 миң сом** жана муниципалдык жерлердин ижара акысы үчүн төлөнүүчү акыдан **52,0 миң сом**, жалпы **105,7 миң сом** жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүмүнө чегерилбестен жайыт пайдалануучулар бирикмесинин өздүк эсебине түшүрүлүп, иштетилгендиги аныкталды.

Сунуш 2. Айыл өкмөттүн финансы-экономика бөлүмү тарабынан жергиликтүү бюджетке түшүүчү кирешелер боюнча ай сайын анализдер жасалып бюджетке каражаттардын келип түшүүсүн камсыздоо боюнча көзөмөл жүргүзүлсүн, кирешелер бөлүмү боюнча жооптуу адистерге айыл өкмөттүн бюджетине түшүүчү ар бир киреше түрлөрү боюнча эсептерди жүргүзүү милдеттендирилсин.

Табуу 3. 2024-жылга кызматтык сапар чыгымдарына жүргүзүлгөн аудит жыйынтыгында, КРнын Өкмөтүнүн 26.08.2008-жылдын №471 «Командировкалык

чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө» токтомунун 1-пунктунда белгиленген талаптар сакталбастан, 5 жооптуу кызматкердин сапар чыгымдарына жалпы **9,4 миң сом** ашыкча төлөөлөр жүргүзүлгөндүгү аныкталды (**классификатор боюнча коду 410205**).

Аудит учурунда **9,4** миң сомдук тийиштүү кызматкерлерден өндүрүлүп, 14.02.2025-жылдагы № 360000046 банктык төлөө квитанциясы аркылуу бюджетке калыбына келтирилди.

Сунуш 3. Кызматтык сапар чыгымдарына эсептөөлөрдү жана төлөөлөрдү жүргүзүү, КР Өкмөтүнүн 26.08.2008-жылдын 26-августундагы №471 «Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө» токтомунда көрсөтүлгөн ченемдерге ылайык жүргүзүлсүн.

Табуу 4. КР Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомуна ылайык Бирлик айыл өкмөтүнүн алдында “Биримдик” муниципалдык ишканасы түзүлгөн, бирок 2024-жылы өз ишмердүүлүгүн жүргүзгөн эмес.

Сунуш 4. КР Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомуна ылайык, Бирлик айыл өкмөтүнүн алдында түзүлгөн “Биримдик” муниципалдык ишканасынын ишмердүүлүгүн жүргүзүү, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттиктин 2024-жылдын 11-январындагы № 01-25/6 буйругу менен бекитилген “Муниципалдык ишкананын ишмердүүлүгүн уюштуруу жөнүндө” усулдук колдонмонун негизинде жүргүзүлсүн.

Табуу 5. Кадамжай районунун Бирлик айыл өкмөтүнүн жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында “Бирлик айыл өкмөтүнүн Жаңы-Коргон айылына логистикалык борбордун курулушу” объектиси боюнча “Тургун Курулуш” ЖЧКсы тарабынан аткарылган иштерге жүргүзүлгөн контролук өлчөө иштеринин жыйынтыгында **845,1 миң сомдук** курулуш иштеринин көлөмүн негизсиз жогрулатуулар аныкталды, тактап айтканда:

- 8 аталыштан турган жабдыктар алынып келинген эмес;
- керамикалык плиталар орнотулган эмес;
- 9,8 м2 пластик терезелер орнотулган эмес;
- тепкичтин темир кармагычтары орнотулган эмес жана сырдалган эмес. Жогорудагы иштер аткарылбагандыгына карабастан кабыл алуу актылары менен төлөмгө кабыл алынган. Каржы бузуулар калыбына келтирилген жок.

Сунуш 5. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, жетекчиликке жана техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **845,1 миң сомдук** кошуп жазуулар “Подрядчы” «Тургун-Курулуш» ЖЧКсы тарабынан долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык толук аткарылсын. Аталган көлөмдөгү иштер толук аткарылганга чейин, подрядчынын аткарылган иштеринен **845,1 миң сом** кыскартылсын.

15. Исхак-Полотхан айыл өкмөтү боюнча (Башчысы Мамасалиев Азамат Махматович, финансы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы Ормонов Сагынбек Абдимиталипович) аудит мамлекеттик инспектор Э.Ы.Караев тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Исхак-Полотхан айыл өкмөтүнүн АЧЖМФ жана өздөштүрүлгөн жерлердин ижара акысынын 2024-жылдын 1-январына карата 372,9 миң сомдук дебитордук карыздын болгонуна жана 2024-жылга ижарачылар менен 2294,3 миң сомго келишим түзүлгөнүнө, жалпы аласа 2667,2 миң сом болгонуна карабастан, 2024-жылдагы АЧЖМФ жерлеринин такталган план көрсөткүчү 1300,0 миң сомго такталып, план **1367,2 миң сомго** азайтылгандыгы (372,9+2294,3-1300,0) аныкталды. Аудит камтыган мезгил аралыгындагы бюджеттик жоготуу (план тапшырманы негизсиз азайтуу) **1367,2 миң сомду** түздү.

Сунуш 1. АЧЖМФ жерлеринин ижара акысынан дебитордук карыз суммалары жергиликтүү бюджетти бекитүүдө эсепке алынсын. Ижара акы боюнча карыз суммалары бар ижарачыларга келишимде көрсөтүлгөн туум (пеня) эсептелип, тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн.

Табуу 2. 2024-жыл ичинде “Халмион пром” ЖЧКсы өнөр жай багытындагы 8,0 га жер тилкесин ижарага алып 1 жыл мөөнөт үчүн 468,0 миң сомго келишим түзүлүп, 2024-жылдын 1-январына карата дебитордук карызы 199,0 миң сомду кошуп 2024-жыл үчүн 319,0 миң сом, жалпы 518,0 миң сом акча каражаты төлөнүп, айырмасы **149,0 миң сом** жана ошондой эле “Баткен цемент” ЖЧКсы өнөр жай багытындагы 20,0 га жер тилкесин ижарага алып 1 жыл мөөнөт үчүн 1175,4 миң сомго 2023-жылдын 14-августунда келишим түзүлүп, 2024-жыл үчүн эсептелинген **1175,4 миң сом** акча каражаты жергиликтүү бюджет эсебине төгүлбөй калган.

Сунуш 2. Ижара акы төлөмдөрүн өз убагында айыл өкмөткө төктүрүү боюнча алгылыктуу иш чаралар жүргүзүлсүн. Ижара акыдан карыз суммалары бар ижарачыларга келишимде көрсөтүлгөн туум (пеня) эсептелип, 2024-жыл үчүн эсептелинген жалпы суммасы **1324,4 миң сом** ижара акы тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн.

Табуу 3. Айыл өкмөт башчысы менен жеке ишкер Эркаев Шералинин ортосунда кум шагыл казып алуу үчүн 2023-жылдын 12-сентябрында н/ж келишим түзүлүп, 6,0 га жер аянты ижарага берилген. Келишимде 1 жыл мөөнөт үчүн 240,0 (1,0 га 40,0 миң сомдон) миң сом ижара акысы көрсөтүлгөндүгүнө карабастан, 2024-жыл үчүн **240,0** миң сом акча каражаты жергиликтүү бюджет эсебине төгүлбөй калган.

Айыл өкмөт башчысы менен “Мега Стоун Ресурс” ЖЧКсы ортосунда 2023-жылдын 13-декабрында н/ж келишим түзүлүп, 2,06 га жер аянты ижарага берилген. Келишимде 1 жыл мөөнөт үчүн 247,2 (1,0 га ар айга 10,0 миң сомдон) миң сом ижара акысы көрсөтүлгөндүгүнө карабастан, 01.01.2024-жылга калган калдык 5,4 миң сом жана 2024-жыл үчүн эсептелинген 247,2 миң сом, жалпы **252,6 миң сом** акча каражаты жергиликтүү бюджет эсебине төгүлбөй калган.

Сунуш 3. Ижара акы төлөмдөрүн өз убагында айыл өкмөткө төктүрүү боюнча алгылыктуу иш чаралар жүргүзүлсүн. Жеке ишкер Эркаев Шерали тарабынан 2024-жыл үчүн төгүлбөй калган 240,0 миң сом жана “Мега Стоун Ресурс” ЖЧКсы тарабынан 01.01.2024-жылга калган калдык 5,4 миң сом жана 2024-жыл үчүн эсептелинген 247,2 миң сом, жалпы **492,6 миң сом** ижара акы төлөмдөрү тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн.

Табуу 4. Исхак-Полотхан айыл өкмөтүнүн кызматкерлеринин иш сапарына бөлүнгөн каражаттардын үнөмдүү жана натыйжалуу пайдалануусуна жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында, айыл өкмөтүнүн 5 кызматкерине командировкалык чыгымдар үчүн **9,3 миң сом** ашыкча чыгымдалгандыгы аныкталды. Каржы бузуулар тиешелүү кызматкерлердин эсебинен 2025-жылдын 17-февралындагы №88540 жана №88689 билдирме квитанциялар менен бюджетке өндүрүлүп, калыбына келтирилди (классификатор боюнча коду 410205).

Сунуш 4. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 сандуу «Командировкалык чыгымдарынын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруусунун тартиби жөнүндөгү» токтомунун талаптары сакталсын.

Табуу 5. КР Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги №240 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” токтомунун талаптарын бузууга жол берилген. Тактап айтканда, 2024-жылга айыл өкмөттүн кызматтык автоунаасына **3,8 миң сомдук** күйүүчү май ченемден ашыкча сарпталган (**классификатор боюнча коду 230305**).

Сунуш 5. КР Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги №240 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдаланууну тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө” токтомунун талаптары сакталсын.

Табуу 6. Кадамжай районунун Исхак-Полотхан айыл өкмөтүнүн жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында “Ак-Өргөө айылындагы балдар бакчасын ремонттоо” объектиси боюнча “Сауферн Сити” ЖЧКсы тарабынан аткарган иштерге жүргүзүлгөн контролук өлчөө иштеринин жыйынтыгында **364,2 миң сомдук** курулуш иштеринин көлөмүн негизсиз жогрулатуулар аныкталды (**классификатор боюнча коду 230207**), тактап айтканда:

- август айындагы кабыл алынган актыда №17 катардагы пружиналуу-редукциялык клапан 15,0 даана орнотулган эмес (*бюджетке кайтарууга жатат*);

- октябрь айындагы кабыл алынган актыда №10 катардагы эски отказанды орнотулган жеринен алуу жумушунун расценкасынын (E18-01-001-01) курамында (C22-1003-0001) “*Котлы КЧМ-2УЭ "КАУНАС" чугунные секционные водогрейные количество секций 10, теплопроводностью до 0,06 МВт (0,05 Гкал/ч*” аталыштагы материал кыскартылган (вычет) эмес (*бюджетке кайтарууга жатат*).

Сунуш 6. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, анын ичинде техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **364,2 миң сомдук** курулуш иштеринин көлөмүн негизсиз жогрулатуулар “Сауферн Сити” ЖЧКсы тарабынан бюджетке кайтарылсын.

16. “Исхак-Полотхан” муниципалдык ишканасы боюнча (Директору Абдырахманов Акылбек Абдимомунович, эсепчиси Сайипов Абдували Нажмидинович) аудит мамлекеттик инспектор Э.И.Караев тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Кыргыз Республикасынын 2004-жылдын 24-январындагы 8 сандуу “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө” мыйзамынын 1 жана 2-беренелеринин талаптарын бузууга жол берилген. Тактап айтканда, социалдык фондко болгон тийиштүү төлөмдөрдөн 17,25% **65,2 миң сом** кармалбагандыгы аныкталды. Каржы бузуулар калыбына келтирилген жок (**классификатор боюнча коду 210305**).

Сунуш 1. Кыргыз Республикасынын 2004-жылдын 24-январындагы №8 “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө” мыйзамынын 1 жана 2-беренелеринин талаптары сакталсын.

Кармалбай калган **65,2 миң сом** социалдык фондго болгон төлөмдөр ишкана тарабынан кармалып, тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн.

17. Майдан айыл өкмөтү боюнча (Башчысы Абдилатов Эсен Акимович, каржы - экономика бөлүмүнүн башчысы Токтосунов Каныбек Абдукахорович) аудит мамлекеттик инспектор А.Т.Жумабаев тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүшүнө жүргүзүлгөн **мурдагы аудиттин жыйынтыгында** аныкталган жалпы **543,0 миң сом** каржы бузуулар азыркы мезгилге чейин калыбына келтирилбегендиги аныкталды, анын ичинен:

- Майдан айылындагы М.Тайиров атындагы орто мектебинин короосуна "75 орундуу балдар бакчасын куруу иштерин улантуу" объектиси боюнча жумуштарды аткарууда «Темир-Курулуш» ЖЧКсы тарабынан жумуштардын көлөмү **196,5 миң сомго** негизсиз жогорулатылган (*коллегия отурумунун чечимине ылайык, укуктук баа берүү үчүн аудиттин материалдары укук коргоо органына жиберилди*);

- Майдан айыл аймагына караштуу Сары-Алтын айылына "Суу кампа куруу жана таза суу түтүгүн калыбына келтирүү" иштери боюнча "Подрядчы" "Амин" ЖЧКсы тарабынан 346,5 миң сомдук жумуштар аткарылган эмес, аткарылбаган жумуштардын суммасы бухгалтердик эсеп боюнча дебитордук карыз катары көрсөтүлүш керек болгон. Бирок, аталган дебитордук карыз Майдан айыл өкмөтүнүн балансында жана баштапкы бухгалтердик эсеп боюнча дагы дебитордук карыз катары көрсөтүлгөн эмес, натыйжада **346,5 миң сомдук** дебитордук карыздар бухгалтердик эсептен жашырылган (*10.09.2024-жылдагы №01-13/227 каттын негизинде укуктук баа берүү үчүн, аудиттин материалдары КР Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин Баткен областы боюнча башкармалыгына жиберилген*).

Ал эми мурдагы Айрыбаз айыл өкмөтү боюнча:

2021-жылдын 18-февралындагы №1 келишимдин негизинде Көк-Талаа айылынын муниципалдык менчиктеги аянты 7,5га жерди 49 жылдык мөөнөткө нефтти иштетүүчү завод куруу максатында ижарага алган "Кадамжай НПЗ" ЖЧКсы тарабынан өндүрүлбөй калган **36,3 миң сомдук** ижара акы төлөмдөрүнөн калдык сумма бюджетке өндүрүлгөн эмес.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-жылдын 5-январындагы №1 "Айыл чарба өндүрүшүнүн жоготууларынын ордун толтуруунун наркынын ченемдерин бекитүү жана алардын ордун толтуруу тартибинде келип түшкөн каражаттарды пайдалануу жөнүндө" токтомунун талаптарына ылайык, "Кадамжай НПЗ" ЖЧКсына кошумча эсептелген **128,0 миң сом** тиешелүү бюджетке өндүрүлгөн эмес.

Сунуш 1. Мурдагы аудиттин жыйынтыгында аныкталып, бирок калыбына келтирилбеген **707,3 миң сом** каржы бузууларды калыбына келтирүү боюнча тиешелүү чаралар көрүлсүн:

- Майдан айылындагы М.Тайиров атындагы орто мектебинин короосуна "75 орундуу балдар бакчасын куруу иштерин улантуу" объектиси боюнча аныкталган **196,5 миң сомдук** кошуп жазуулар подрядчы «Темир-Курулуш» ЖЧКсы тарабынан калыбына келтирилсин;

- Сары-Алтын айылына "Суу кампа куруу жана таза суу түтүгүн калыбына келтирүү" объектиси боюнча аныкталган **346,5 миң сом** дебитордук жашыруулар бухгалтердик эсепке калыбына келтирилип, "Подрядчы" «Амин» ЖЧКсы тарабынан бюджетке кайтарылсын.

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-жылдын 5-январындагы №1 "Айыл чарба өндүрүшүнүн жоготууларынын ордун толтуруунун наркынын ченемдерин бекитүү жана алардын ордун толтуруу тартибинде келип түшкөн каражаттарды пайдалануу жөнүндө" токтомунун талаптарына ылайык, "Кадамжай НПЗ" ЖЧКсына кошумча эсептелген суммасы **128,0 миң сом** тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн;

- 2021-жылдын 18-февралындагы №1 келишимдин негизинде Көк-Талаа айылынын муниципалдык менчиктеги аянты 7,5га жерди 49 жылдык мөөнөткө нефтти иштетүүчү

завод куруу максатында ижарага алган “Кадамжай НПЗ” ЖЧКсы тарабынан өндүрүлбөй калган **36,3 миң сомдук** ижара акы төлөмдөрүнөн калдык сумма бюджетке өндүрүлсүн;

Табуу 2. Шайкештик аудиттин жүрүшүндө Майдан айыл өкмөтүнүн кызматкерлерине 2024-жылы эмгек акы эсебинен аванс катары берилген **41,6 миң сом**, эмгек акы эсептөөдө эске алынбагандыгы жана жылдын аягына айыл өкмөттүн балансында аталган кызматкерлердин эсебине дебитордук карыз катары көрсөтүлбөгөндүгү аныкталды. Каржы бузуулар калыбына келтирилген жок (**классификатор боюнча коду 410215**).

Сунуш 2. КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарына ылайык, эмгек акы эсебинен берилген аванстар өз убагында кармалып ашыкча төлөөлөргө жол берилбесин. Эмгек акы эсебинен жашырылган **41,6 миң сомдук** дебитордук карыздар тиешелүү кызматкерлердин эсебинен калыбына келтирилсин.

Табуу 3. Аудит камтыган мезгил аралыгында Майдан айыл өкмөтүнүн Салык жана Бюджеттик Кодексинин талаптарын бузуу жана алардан күтүлгөн келип түшүүлөрдүн деңгээлин азайтуу менен, салык жана салык эмес кирешелерди болжолдоодону түзүүдөгү бузуулар, кирешелик түшүүлөрдүн булактары боюнча бюджеттик параметрлерди азайтуу, макроэкономикалык көрсөткүчтөрдүн натыйжасында, салык боюнча болжолдуу көрсөткүчтөрдүн эсептелбеши, өкмөт кабыл алган чечимдерге ылайык, келип түшүүлөрдү эсепке алуунун толук эместиги аныкталган. Тактап айтканда Майдан айыл өкмөтүнүн 2024-жылга түшүүчү киреше бөлүгүндө:

- **Мүлк салыгы:** 2023-жылы анык түшүүлөр 3116,7 миң сомго камсыз болгон. Ал эми 2024-жылга бекитилген жана такталган план тапшырма 2410,8 миң сомду түзгөн. Натыйжада негизсиз план тапшырманын азайтылган суммасы **705,9 миң сомду** түзгөн. Аткарылуу 3127,7 миң сомду түзүп, 129,7 % камсыз болгон.

- **Кендерди иштетүүдөн салык (Роялти)** -2023-жылы фактылай 10772,7 миң сом түшкөн. Ал эми 2024-жылга бекитилген жана такталган план тапшырма 6181,0 миң сомду түзгөн. Натыйжада эч себепсиз план тапшырманын азайтылган суммасы **4591,7 миң сомду** түзгөн. Аткарылуусу 11744,0 миң сомду түзүп 190,2 %га же дээрлик 2 эсеге көп камсыз болгон (ал эми 2023-жылдын түшүүсүнөн 971,3 миң сомго көп камсыздалган)

- **Жер салыгы-** 2023-жылы фактылай 4233,9 миң сом түшкөн. Ал эми 2024-жылга бекитилген жана такталган план тапшырма 3314,7 миң сомду түзгөн. Натыйжада негизсиз план тапшырманын азайтылган суммасы **919,2 миң сомду** түзгөн. Аткарылуу 5156,0 миң сомду түзүп, 1841,3 миң сомго, 2023-жылдын фактылай түшүү көрсөткүчүнөн 922,1 миң сомго көп жыйналган. Жыйынтыктап айтканда эч себепсиз план тапшырмаларды азайтуу **919,2 миң сомду түзгөн**, ошол эле убакта жасалма түрдө план тапшырмалар аткарылган, ал гана эмес өткөн жылкы көрсөткүчтөр да камсыз болгон.

Жалпы аудит камтыган мезгил аралыгында жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүн план тапшырмаларды негизсиз азайтуулары жалпы **6216,8 миң сомду** түзгөн.

Сунуш 3. Мындан ары, Салык жана Бюджеттик Кодексинин талаптарын бузуу, алардан күтүлгөн келип түшүүлөрдүн деңгээлин азайтуу менен, салык жана салык эмес кирешелерди болжолдоодо жасалма план тапшырмаларды негизсиз бекитүү токтотулсун. Айыл өкмөтүнүн жергиликтүү бюджетинин план тапшырмаларды бекитүү кирешелик түшүүлөрдүн булактарынын реалдуу, макроэкономикалык көрсөткүчтөрдүн негизинде бекитүү жолго коюлсун.

Табуу 4. 2024 -жылдагы АЧЖМФЖ жерлеринин такталган план көрсөткүчү 1984,1 миң сомго такталып (2024 -жылы ижара акыдан 2384,3 миң сом бюджетке түшкөн, аткарылуу 101,4%), план **1050,0 миң сомго** азайтылгандыгы (1050,0+1984,1-1984,1) аныкталган. Бюджеттик мыйзамдын талаптарына бюджет долбоорунун киреше бөлүгүнүн

туура келбешинин натыйжасында, 2024 -жылдагы милдеттүү түрдө бюджетке түшүүчү ижара акысы төгүлбөй калгандыгы себебинен, **649,8 миң сомдук** (1050,0+1984,1-2384,3) жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн жоготуусуна алып келген.

Сунуш 4. АЧЖМФ жерлеринин ижара акысынан дебитордук карыз суммалары жергиликтүү бюджетти бекитүүдө эсепке алынсын. Ижара акыдан карыз суммалары бар ижарачыларга келишимде көрсөтүлгөн туум (пеня) эсептелип, тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн.

Табуу 4.1. Аудит камтыган мезгил аралыгында Майдан айыл өкмөтүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптары сакталбастан муниципалдык жерлерди жеке менчикке сатылып кеткендиги аныкталган. Тактап айтканда, 2024-жылы 6 жаранга Айрыбаз айылынан Ош-Баткен автожолунун боюнан 775,0 м.кв жер аукцион аркылуу **1878,0 миң сомго** сатылган. Аудиттин жүрүшүндө жогоруда аталган муниципалдык жерлер төмөндө көрсөтүлгөн мыйзам талаптары сакталбаган:

1. Жогоруда көрсөтүлгөн муниципалдык жерлерди көз карандысыз баалоочуну тандоо жана баалатуу Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын талаптарын бузуу менен, мамлекеттик сатып алуулар боюнча конкурскка берилбестен тикелей келишим түзүү аркылуу жүргүзүлгөн.

2. Майдан айыл өкмөтүнүн 2024-жылдын 24-апрелиндеги №01.07/46 буйругунун негизинде Майдан айыл өкмөтүнүн муниципалдык жер участокторун менчик же ижарага укуктарын берүү боюнча комиссиянын курамын бекитүү буйругу чыккан. Аталган комиссиянын курамы айыл өкмөт кызматкерлеринен жана айылдык Кеңештин депутаттарынан түзүлгөн. Ал эми КР Өкмөтүнүн 2011-жылдын 23-сентябрындагы № 571 токтому менен бекитилген “Муниципалдык менчикте турган жер участокторуна менчик же ижара укугун берүүнүн тартиби жана шарттары жөнүндө типтүү” Жобонун 7-пунктунда белгиленген талаптары аткарылбастан, мыйзам талаптарын бузуу менен комиссиянын курамына шаар куруу жана архитектура, кыймылсыз мүлккө укуктарды каттоо органдарынын, коомчулуктун, коммерциялык эмес жана башка уюмдардын өкүлдөрү киргизилбеген.

3. Муниципалдык жерлерди сатуудагы аукциондун жүрүшү тууралуу протоколдор комиссиянын курамына жалпы добушка коюлбастан комиссиянын мүчөлөрү кол коюшкан. Анткени жогоруда аталган нормативдик актынын 7 пунктунда көрсөтүлгөн: “Комиссиянын чечимдери мүчөлөрүнүн жалпы санынын үчтөн экиден кем эмеси катышканда кворум болсо добуштардын жөнөкөй көпчүлүгү менен кабыл алынат. Добуштар бирдей болуп калса комиссиянын төрагасынын добушу чечүүчү болот,- деген талаптары сакталбаган.

Сунуш 4.1. Аудит камтыган мезгил аралыгындагы муниципалдык жерлерди жеке менчикке сатуу Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 23-сентябрындагы №571 токтому менен бекитилген “Муниципалдык менчикте турган жер участокторуна менчик же ижара укугун берүүнүн тартиби жана шарттары жөнүндө типтүү” Жобонун талаптары бузуу менен жүргүзүлгөндүгү белгиленсин. Жогоруда көрсөтүлгөн аукцион аркылуу сатылган жерлерди муниципалдык менчикке кайтаруу боюнча айылдык Кеңештин кезектеги сессиясына коюлуп чечимдер кабыл алынсын жана мыйзам бузуучулуктарды калыбына келтирүү боюнча чаралар көрүлсүн. Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнө муниципалдык жерлерди аукцион аркылуу ижарага берүү боюнча жумуштар алынып барылсын. Муниципалдык жерлерди сатып алуудан түшкөн каражаттардын ээлерине кайтарылып берилүүсү мыйзам чегинде каралсын.

Табуу 5. Жооптуу адамдарга (подотчет) чыгымдардын негиздүүлүгүнүн аудитинде аныкталды: аудит камтыган мезгил аралыгында Майдан айыл өкмөтүнүн кызматкери Н. Мурзалиевге 24,0 миң сом ар кандай чыгымдар үчүн делинип бюджеттик акча каражат берилген, азыркы күнгө чейин алынган сумманын отчеттору тапшырылбагандыгы аныкталган. Ушундай эле көрүнүш Айрыбаз айыл өкмөтүнүн (Майдан айыл өкмөтүнө

кошулган) кызматкерлери К. Айдаровко 30,0 миң сомдун отчету тапшырылбаган натыйжада негизсиз чыгымдалган, Н. Мурзалиевден -15,0 миң сом, Р. Рахмановдон 3,0 миң сом, Ы. Абдилатиповдон 3,0 миң сом М. Юлдашевден 1,1 миң сом, Н. Дадажановадан 2,0 миң сомдун тастыктоочу документтери жоктугу, негизсиз коротулгандыгы аныкталган.

Жалпы аудит камтыган мезгил аралыгындагы тастыктоочу документи жок жооптуу жактардын бюджеттик акча каражаттардын максаттуу пайдалануусунун тасытктоочу документтери жоктугунун, өзүнө ыйгарып алуунун суммасы **105,6 миң сомду** түзгөн.

Майдан айыл өкмөтүндө Кыргыз Республикасынын Финансы министринин 2024-жылдын 2-январындагы №1 буйругу буйругу менен бекитилген мамлекетти башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча жобонун 3.1 главасынын 303,304,305 жана 306 –бөлүмүндө көрсөтүлгөн талаптар бузулуп, жооптуу адамдарга жоопкерчиликке акча каражаттары отчеттук сумманын багытталышын жана мөөнөтүн көрсөтүү менен алуучунун жазуу жүзүндөгү арызы жок, акча каражаттарын отчет менен алынгандыгы боюнча отчеттуу адамдар үч жумушчу күндөн кечиктирип беришет, отчеттуу суммаларды чыгымдалгандыгы тууралуу аванстык отчетторду белгиленген мөөнөттө тапшырбай калуу шартында же пайдаланылбай калган аванстардын калдыгын кассага кайтарбай калууда, бюджеттик мекеме Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарында белгиленген талаптарды сактоо менен аванстарды алган кызматкерлердин эмгек акысынан кармап калуу же башка чаралар көрүлгөн эмес, отчеттуу адамга жаңы аванстарды берүү мурда берилген авансты тындыруу шартында гана жүргүзүлгөн эмес, ошол себептүү аудит жүрүшүндө жоопкерчиликке берилген акча каражаттарга алынган авансалык отчетторду иреттештирип тактаганда 6 кызматкерден **105,6 миң сомдук** эсеп берме жактардын тастыктоочу документи жоктугу аныкталган. Аудиттин жүрүшүндө эсеп берме жактардан 96,0 миң сомдук тиешелүү тастыктоочу документтер алынып калыбына келтирилди.

Сунуш 5. Мындан ары, жоопкерчиликке акча каражатын берүү жана авансалык отчетторду тариздөө, Кыргыз Республикасынын Финансы министринин 2024-жылдын 2-январындагы №1 буйругу буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн. Жооптуу жактардын негиздүү сарпталгандыгы тууралуу тастыктоочу документи жок **9,6 миң сомдук** дебитордук карызы, тийиштүү жооптуу кызматкердин эсебинен тиешелүү бюджетке өндүрүлүп калыбына келтирилсин.

Табуу 6.

1). Конкурс 240610449350213 конкурс 2024 -жылдын 14-июнунда өткөрүлгөн. Лот-“Приобретение строительные материалы” суммасы **496,3 миң сом**. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын талаптарын бузуу менен өткөрүлгөндүгү аныкталган. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс КР “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын талаптарын бузуу менен өткөрүлгөндүгү аныкталган, атап айтканда: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө мыйзамынын 1-беренесинде, 14-беренесинин 2-1 пунктунда көрсөтүлгөн принциптери жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан 2022-жылдын 17-майындагы №85-буйругу менен бекитилген “Электрондук сатып алууларды өткөрүү боюнча” Жобонун 49 пунктунда көрсөтүлгөн талаптары одоно түрдө бузулган. Анткени аталган конкурста кеминде **Лот 1- Арматуралар, , Лот 2 – Цемент, Лот 3-Темир трубалар, Лот 4-Электр материалдары ж.б.курулуш материалдары** баары бириктирилип бир Лот менен негизсиз өткөрүлгөн себебинен берүүчүлөрдүн (подрядчылардын) ортосундагы атаандаштыкты төмөндөтүп, кандайдыр бир кызыкдар тараптын утуп алуусуна шарт түзүлгөн.

2. Конкурс 241213483734959 конкурс 2024 -жылдын 14-июлунда өткөрүлгөн. Лот-“Приобретение автоматическая стиральная машина (повторно)”, суммасы **40,0 миң сом**. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө”

Мыйзамынын талаптарын бузуу менен өткөрүлгөндүгү аныкталган. Атап айтканда: Кыргыз Республикасынын 2022-жылдын 14-апрелидеги № 27 “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын 1-беренесинин 3-пунктунда көрсөтүлгөн принциптери бузулган. Анткени жогоруда аталган сатып алууну конкурска берүүдө кир жуугуч машинанын брендтик маркасы **Midea Модель MFK03W80B/S-C**, - делинип так даана көрсөтүлүп атайын алдын ала белгилүү болгон берүүчүгө (подрядчикке) ыңгайлуу шарт түзүү менен, башка конкурска катышуучулардын укугун чектеген.

3. Конкурс 240603448038744 конкурс 2024 -жылдын 7-июнунда өткөрүлгөн. Лот- “Саид Баями атындагы орто мектебине кошумча курулуш материалдарын сатып алуу” суммасы **799,7 миң сом**. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын талаптарын бузуу менен өткөрүлгөндүгү аныкталган. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын талаптарын бузуу менен өткөрүлгөндүгү аныкталган, атап айтканда: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын 1-беренесинде, 14-беренесинин 2-1 пунктунда көрсөтүлгөн принциптери жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан 2022-жылдын 17-майындагы №85-буйругу менен бекитилген “Электрондук сатып алууларды өткөрүү боюнча” Жобонун 49 пунктунда көрсөтүлгөн талаптары одоно түрдө бузулган. Анткени аталган конкурста кеминде **Лот 1- Арматуралар, , Лот 2 –Бетон, Лот 3-Пластик эшик жана терезелер, Лот 4 - Индивидуалдык икафтар ж.б.курулуш материалдары** баары бириктирилип бир Лот менен негизсиз өткөрүлгөн себебинен берүүчүлөрдүн (подрядчылардын) ортосундагы атаандаштыкты төмөндөтүп, кандайдыр бир кызыкдар тараптын утуп алуусуна шарт түзүлгөн.

Сунуш 6. Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын, мыйзамдын талаптарын кыйгап өтүү менен каржылоолорго жол берилбесин.

Табуу 6.1.

1). Конкурс 240802458926900 конкурс 2024 -жылдын 16-августунда өткөрүлгөн. Лот- “*Майдан айыл өкмөтүнүн жогорку жана ылдыйкы зонасынын ички жолдоруна асфальт төшөө*”, суммасы 13000,0 миң сом. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 50-беренесинде көрсөтүлгөн талаптары аткарылбаган, тактап айтканда “ГОИК” 10% суралгандыгына карабастан 1287,9 миң сом Майдан айыл өкмөтүнүн эсебине төлөнбөгөндүгү аныкталган.

2). Конкурс 240506440491124 конкурс 2024 -жылдын 10-майында өткөрүлгөн. Лот- “По завершеному акта выполненных работ дополнительные пристройки к контору Майданского с/о за 2023 год”, суммасы 3629,4 **миң сом**. Аудиттин жүрүшүндө жогоруда көрсөтүлгөн ондоп түзөө жумуштарын “Аист Строй” ЖЧКсы утуп алгандыгы, 3575,3 миң сомго келишим түзүлгөндүгү көрсөтүлгөн. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 50-беренесинде көрсөтүлгөн талаптары аткарылбаган, тактап айтканда 178,7 миң сом “Аист Строй” ЖЧКсы тарабынан Майдан айыл өкмөтүнүн эсебине төлөнбөгөн.

3). Конкурс 241129480717917 конкурс 2024 -жылдын 13-декабрында өткөрүлгөн. Лот- “Майдан айыл өкмөтүнүн А.Сатыбалдиев көчөсүнө асфальт төшөө”, суммасы 4644,7 миң сом. Аудиттин жүрүшүндө жогоруда көрсөтүлгөн ондоп түзөө жумуштарын “Эстиси Групп” ЖЧКсы утуп алгандыгы, 4571,3 миң сомго келишим түзүлгөндүгү көрсөтүлгөн. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс КР “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 50-беренесинде көрсөтүлгөн талаптары аткарылбаган тактап айтканда конкурска берүүдө ГОИК 5% суралгандыгына карабастан 228,5 миң сом “Эстиси Групп” ЖЧКсы тарабынан Майдан айыл өкмөтүнүн эсебине төлөнбөгөн.

4). Конкурс 240603447192906 конкурс 2024 -жылдын 6-июнунда өткөрүлгөн. Лот-Жыйынтыктоочу актынын негизинде агрохимиялык лабораторияны кошумча ондоп тузоо, суммасы 995,3 миң сом. Аудиттин жүрүшүндө аталган конкурс КР “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 50-беренесинде көрсөтүлгөн аткарылбагандыгы аныкталган. Аудиттин жүрүшүндө жогоруда көрсөтүлгөн мыйзам талаптары сакталбастан “Контакт АКН” ЖЧКсы тарабынан 49,7 миң сом Майдан айыл өкмөтүнүн эсебине төлөнбөгөн.

Аудит камтыган мезгил аралыгында Майдан айыл өкмөтү тарабынан мамлекеттик сатып алууларда Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын 50 беренесинин **Контрактты аткарууну кепилдик камсыздоо** талаптары сакталбастан сатып алууларды жүргүзгөндүгү аныкталган жана алардын суммасы **1744,8 миң сомду** түзгөн.

Сунуш 6.1. Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын, мыйзамдын талаптарын кыйгап өтүү менен каржылоолорго жол берилбесин.

Табуу 7. Аудиттин жүрүшүндө Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын негизинде чыгашалардын экономикалык классификациясынын коддорун бузуу менен чыгымдалуулар орун алган жана алардын суммасы 2024 -жылы 2222 беренесинен **4815,7 миң сомдук** ар кандай жабдуулар, курулуш материалдары, темир трубалар, видео байко камералары, кир жуугуч машина ж.б. сатылып алынган. Аталган товарлар, мамлекеттик сатып алуулар Кыргыз Республикасынын Бюджеттик чыгаша классификатор коду 311122 же 3112 машиналар жабдуулар беренесинен чыгашалануусу кажет болгон. Жалпы аудит камтыган мезгил аралыгындагы чыгаша классификатор кодунун максаттарын бузуу менен чыгашалануулардын суммасы **4815,7 миң сомду** түзгөн. Анткени, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарында 2222 беренесинин чыгымдалуусунун максаты төмөндөгүдөй көрсөтүлгөн:

2222 Учурдагы чарбалык максаттар үчүн предметтерди жана материалдарды сатып алуу, беренеси камтыйт:

22221 Учурдагы чарбалык максаттар үчүн предметтерди жана материалдарды сатып алууга, машиналарды жана жабдууларды (колдонуу мөөнөтү бир жылдан аз болгон, б.а. аз баалуу жана бат эскирүүчү товарлар жана предметтер) сатып алууга коротулуучу чыгашаларга салыштырмалуу наркы өтө маанилүү эмес болгон, учурдагы муктаждыктар жана регулярдуу пайдалануу үчүн арналган товарларды (кымбат эмес) сатып алууга мекемелердин чыгашасы таандык. Төмөнкү элементтерди камтыйт:

22221100 Жабдууларды жана материалдарды сатып алуу, колдонуу мөөнөтү бир жылдан аз болгон, аз баалуу жана бат эскирүүчү товарлар жана предметтер, жабдууларды жана материалдарды сатып алуу чыгашалар эсепке алынат. Мисалы: телефондук аппараттарды, IP телефондорду, факстарды, жумуш инвентарларды жана слесардык инструменттерди алуулар.

Сунуш 7. Жергиликтүү бюджеттин чыгашалануулары Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарын так сактоо менен жүргүзүлсүн. Бюджеттик классификациянын коддордун колдонууну бузуу менен чыгымдалууларга жол берилбесин.

Табуу 8. Сатылып алынган каражаттардын бухгалтердик баланска кириштелиши боюнча текшерүү жүргүзүүдө, айыл өкмөттүн бухгалтердик балансына негизги каражаттар кириштелбей калганы аныкталган, тактап айтканда: видео камералар маркасы IP camera **HIWATCH DS-1453M, 26 даана**, баасы **320,0 миң сомдук**, кир жуучу машина маркасы **SAMSUNG 8 кг.**, баасы **34,9 миң сомдук**, жалпы **354,9 миң сомду** түзгөн (**классификатор боюнча коду 310104**).

Аудит учурунда негизги каражаттар суммасы **354,9 миң сомдук** материалдык баалуулуктар айыл өкмөттүн бухгалтердик балансына кириштелди.

Сунуш 8. Бухгалтердик аласа бересе отчеттору, КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1 буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн. Баланска алынбай калууларга жол берилбесин.

Табуу 9. Майдан айыл өкмөтүнүн аймагында аудит камтыган мезгил аралыгында: 1). ЖИ “О. Джумабаев 0,10 га жерден кум-шагыл алуу үчүн; 2) “С. Мажакыпов” ЖИ, 0,10 га жерден кум-шагыл алуу үчүн; 3). ЖИ А. Орозалиев 0,10 га жерден кум-шагыл алуу үчүн; 4). “Майдан Кенч” ЖЧКсы директору Н. Нурматов 0,10 га жерден кум-шагыл алуу үчүн укук алышкан. Жогоруда аталган ишкерлердин кум шагыл алуу жерлери Майдан айыл өкмөтүнүн аймагындагы Исфайрам дарыясынын жээгинен орун алган. Аудиттин жүрүшүндө жерине барып көрүлдү, учурда казылып ташылган кум-шагыл аралашмасын ташып жаткандыгы катталбаган.

Майдан айыл өкмөтүнүн жооптуу кызматкерлери тарабынан берилген маалыматка ылайык, Кадамжай районунун мамлекеттик администрациясынын буйругу менен түзүлгөн райондук комиссия тарабынан Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 5-февралындагы № 43 “Кум-шагыл аралашмасын жана чопо топурак казып алуу укуктарын мамлекеттик каттоодо” КР Жер кодексинин 8-статьясынын 1-пунктун бузуу менен, жеке ишкерлерге жана юридикалык жактарга кум шагыл жана топурак алууга жер аянттары ижарага берилбей бекер берилген. Анткени, Майдан айыл өкмөтү тарабынан жогоруда аталган юридикалык же жеке жактарга Кум-шагыл аралашмасын жана чопо топурак казып алуу үчүн жерлер ижара берилген эместиги аныкталды.

Аудиттин жүрүшүндө жогоруда аталган ишкерлер менен айыл өкмөттүн ортосунда келишим түзүлдү жана жергиликтүү бюджеттин эсебине ижара акы төлөмүнөн **40,0 миң сом** өндүрүлүп төлөндү (**классификатор боюнча коду 210202**).

Сунуш 9. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 5-февралындагы №43 “Кум-шагыл аралашмасын жана чопо топурак казып алуу укуктарын мамлекеттик каттоодо” Кыргыз Республикасынын Жер кодексинин 8-статьясынын 1-пунктунун негизинде берилген жер аянттарына ижара келишимдеринин түзүүлүсү көзөмөлгө алынсын.

Табуу 10. “Көк-Талаа” муниципалдык ишканасынын ишмердүүлүгүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтомунун негизинде бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин 10-пунктунда көрсөтүлгөн талаптары сакталбагандыгы аныкталган. Натыйжада, жогоруда көрсөтүлгөн нормативдик укуктук актынын негизинде сатып алуулар Планы түзүлгөн эмес, сатып алууларды кандай негизде жүргүзүү керек экендигин жөнгө салуучу “Ички тартиби” иштелип чыгылбаган. Жыйынтыгында, «Көк-Талаа» муниципалдык ишканасы тарабынан 2023-жылы күйүүчү майларды жана башка ар кандай техника кызматтарын сатып алууда мамлекеттик сатып алуулар порталына конкурска берилбей, Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын кыйгап өтүү менен, түздөн түз сатып алуулардын суммасы **1163,6 миң сомду** (башка техника кызматтары жана КММ) түзгөн.

Сунуш 10. Муниципалдык ишканага керектүү материалдарды сатып алуулар Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 Токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин негизинде

жүргүзүлсүн. Жогоруда аталган мыйзам талаптарын кыйгап өтүү менен каржыланууларга жол берилбесин.

Табуу 11. Муниципалдык ишканада бухгалтердик эсепти алып баруу боюнча жумуштар жетишээрлик деңгээлде алынып барылган эмес, бухгалтердик эсеби Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген «Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүргүзүлүшү жөнүндө» Жобосунун талаптарына ылайык жүргүзүлбөгөн. Акча каражаттарды түштү, чыгымдалды деген киреше жана чыгаша ордерлери менен акча каражатын сарпталды коротулду деген актылар тиркелген, “проводкалар” жүргүзүлгөн эмес. Башкы китепчелер ачылып жүргүзүлбөгөн жана “Пайда жана зыян” жөнүндөгү чарбалык негизде иш жүргүзүүчү мекемелердин отчету түзүлгөн эмес. «Көк-Талаа» муниципалдык ишканасынын Жобосуна ылайык, айыл өкмөтүнүн жергиликтүү бюджети эсебинен берилген субсидиянын жана ишкананын ишмердүүлүгү боюнча түзүлгөн кварталдык жана жылдык каржылык “Пайда жана зыян” отчеттору, ишкананын негизги уюштуруучусу (Учредители) Майдан айыл өкмөтүнө тапшырылбагандыгы аныкталган.

Аудиттин жүрүшүндө “Көк-Талаа” муниципалдык ишканасынын 2024-жылдагы ишмердүүлүгүн натыйжасында **2147,0 миң сомдук** пайданын жоготулгандыгы, колдон чыгарылгандыгы (упущенная выгода) аныкталган. Тактап айтканда, 2024-жылы “«Көк-Талаа»” МИ нын директору К. Кааровдун аудитке берген маалыматына ылайык, 2024-жылы таза суу колдонгондугу үчүн эч бир кожолук менен келишим түзүлбөгөн. Аудит камтыган мезгил аралыгында 1314,0 миң сом түшкөн. Муниципалдык ишкана Көк-Талаа, Достук, Маяк, Айрыбаз айылдарын таза суу менен камсыз кылган. Айыл өкмөттүн статистикалык отчетунда Айрыбаз айылында 8415, Достук айылында 2118, Көк-Талаа айылында 3866, Маяк айылында 1256 жалпы 14399 адам катталган. Туруктуу жашабагандардын саны 1289 адамды түзгөн. Натыйжада 13110 адамдан таза суу алынышы шарт болгон анын суммасы айына 288,4 миң сомду ($13110 \cdot 22$ сом) ал эми жылына **3461,0 миң сомду ($288,4 \cdot 12$) түзгөн**. Жыйынтыгында таза суу үчүн аталган төлөмдөн муниципалдык ишкананын жоготуулары **2147,0 миң сомду** түзгөн ($3461,0 - 1314,0$).

Сунуш 11. “«Көк-Талаа»” муниципалдык ишканасынын чарбалык ишмердүүлүгүнүн негизин түзгөн таза сууну колдонуу үчүн төлөмдөрдү алууга жана келишимдер түзүүгө айылдардын жашоочулары менен толук түрдө камсыздалсын. Аталган төлөмдөрдөн пайдалык жоготууларга жол берилбесин.

Табуу 12. Кыргыз Республикасынын Президентинин 29.12.2023 жылдагы №370 “Кыргыз Республикасынын айыл аймактарынын жана шаарларынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик аймактык реформа жүргүзүү жөнүндө” Жарлыгынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы № 52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун 5-пунктунда белгиленген талаптары аткарылбаган, Майдан жана Айрыбаз айыл өкмөттөрү бириктирилип Майдан айыл өкмөтү болуп түзүлгөн соң “Көк-Талаа” муниципалдык ишканасы Юстиция башкармалыгынан кайрадан каттоодон өтпөй Марказ айыл өкмөтүнүн “Көк-Талаа” муниципалдык ишканасы бойдон калып, “Майдан кызмат көрсөтүү” муниципалдык ишканасынын устав жана жоболорунда көрсөтүлгөн калкты таза суу менен камсыз кылуу ишмердүүлүгү кайталанып (дублирование) болгондугуна карабастан бириктирилбей иш жүргүзүп келгендиги аныкталган.

Сунуш 12. “Көк-Талаа” муниципалдык ишканасынын ишмердүүлүгүндөгү мүчүлүштүктөргө, калпыстыктарга жол берген кызматкерлеринин жоопкерчилиги каралсын. Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2024-жылдын 7-

февралындагы № 52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” Токтомунун талаптары аткарууга алынсын.

АТРдин негизинде тузүлгөн муниципалдык ишканасынын бухгалтердик эсептери Кыргыз Республикасыны Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген «Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүзүлүшү жөнүндө” Жобосунун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн.

Табуу 13. Кыргыз Республикасынын Президентинин 29.12.2023 жылдагы №370 “Кыргыз Республикасынын айыл аймактарынын жана шаарларынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик аймактык реформа жүргүзүү жөнүндө” Жарлыгынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы № 52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун 5 жана 6-пункттарында көрсөтүлгөн талаптары аткарылбаган.

Сунуш 13. Майдан Жайыт комитетинин ишмердүүлүгүндөгү мүчүлүштүктөргө, калпыстыктарга жол берген кызматкерлеринин жоопкерчилиги каралсын. Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы № 52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” Токтомунун талаптары аткарууга алынсын. Аудит учурунда жайыт ижара акысы эсебинен 20,0 миң сом бюджетке өндүрүлгөндүгү белгиленсин.

Табуу 14. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы № 1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекетти башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун 4-главасынын 73-бөлүмүндө: текшерилген жана эсепке кабыл алынган баштапкы эсеп документтери операциялар жүргүзүлгөн даталар боюнча (хронологиялык) тартипте системалаштырылат жана өзүнчө мемориалдык ордерлер - бюджеттик каражаттар жана атайын каражаттар эсебинен операциялар боюнча топтоочу ведомосттор менен таризделет, аларга төмөнкүдөй туруктуу нумурлар ыйгарылат: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 жана 15.

Ошондой эле, ушул жобонун 4-главасынын 80-бөлүмүндө "Башкы журнал" китеби (308-форма) өткөн жыл ичиндеги корутунду баланска ылайык жыл башындагы калдыктар суммасынын жазуусу менен ачылат. "Башкы журнал" китебинде бюджеттик эске алуу бюджеттик мекемелер үчүн эсептин бекитилген планына ылайык каражаттар жагында өзүнчө эсептер боюнча жүргүзүлөт.

Майдан айыл өкмөтүндө Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы № 1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун 4-главасынын 73 жана 80-бөлүмүндө көрсөтүлгөн талаптар бузулуп, текшерилген жана өткөн жыл ичиндеги корутунду баланска ылайык жыл башындагы калдыктар суммасынын жазуусу менен "Башкы журнал" китеби ачылган эмес.

Сунуш 15.1. Бухгалтердик документтерди жүргүзүү, Кыргыз Республикасынын Финансы министринин 2024-жылдын 22-январындагы № 1-Б буйругу менен бекитилген мамлекетти башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча жобонун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн. Ал эми бухгалтердик эсепти жүргүзүүнү автоматташтырылган системдик 1-С 8.3 программасына өткөрүү сунушталат.

Табуу 16. Кадамжай районунун Майдан айыл өкмөтүнүн жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында жалпысынан **1325,2 миң сом** каржы бузуулар аныкталган, ордуна коюлган жок (**классификатор боюнча коду 230207**), объектилер боюнча:

- **“Майдан айыл өкмөтүнүн эски имаратын курууга кошумча жумуштар»** объектисинде жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында “АИСТ СТРОЙ” ЖЧКсы тарабынан 2024-жылдын май айында тапшырылган аткарылган ишти кабыл алуу актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **44,2 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталган, тактап айтканда:

- пайдубалдын сырткы чаптамасы 15,3 чарчы метрге аткарылган эмес (жумуштарды аткаруу зарыл).
- жылытуу системасын аткарууда 9 даана биметалдык радиатор орнотулган эмес (бюджетке кайтарууга жатат).

- **“Сары-Алтын айылына кичи футбол аянтчасын курууну аяктоо”** объектиси боюнча жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, “Тургун Курулуш” ЖЧКсы тарабынан 2024-жылдын апрель айында тапшырылган аткарылган ишти кабыл алуу актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **1024,1 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталган. Тактап айтканда: курулуш иштеринин сметасы боюнча футбол аянтчасынын чатырын 0,7мм калыңдыктагы тыныке менен жабуу каралган болсо 0,5мм калыңдыктагы тыныке жабылып иштер аткарылган. Сметада 0,7 мм тыныкеге берилген баа 1 чарчы метр үчүн 1496,9 сомдон ашыкча бааланып берилген. Ал эми 0,5мм тыныкенин 1 чарчы метр үчүн орточо базар баасы катары 580,0 сомдон алынды.

- **“Сары-Алтын айылына кичи футбол аянтчасын курууну аяктоо”** объектиси боюнча жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, “Сити-Пей” ЖЧКсы тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган ишти кабыл алуу актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **222,7 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталган. Тактап айтканда:

- 131м суу агуучу темир бетон арыгы орнотулган эмес.
- 12,7 метр куб футбол аянтчасынын сырткы тарабына бетон куюу иштери аткарылган эмес.

- **“Майдан айыл өкмөтүнүн төмөнкү жана жогорку бөлүгүндөгү айылдардын ички жолдоруна асфальт басуу иштери”** объектисинде жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, «ЭСТИСИ ГРУПП» ЖЧКсы тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган ишти кабыл алуу актысында көрсөтүлгөн жумуштардын ичинен **11,6 миң сомдук** жумуштар сапатсыз аткарылгандыгы аныкталды. Тактап айтканда, жолдун кээ бир бөлүктөрүндө асфальт отуруп кетип жараксыз абалга келген.

- **“Майдан айыл өкмөтүнүн айылдарынын ички жолдоруна, Сатыбалдиев көчөсүнө асфальт басуу иштери”** объектисинде жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында, «ЭСТИСИ ГРУПП» ЖЧКсы тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган ишти кабыл алуу актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **22,6 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталды. Тактап айтканда 16 метр 400 мм диаметрдеги асбест суу түтүгүнүн ордуна 8 метр 300мм жана 8 метр 250мм диаметрдеги асбест түтүктөр орнотулган.

Ал эми, **“Достук айылына малбазар куруу”** объектиси боюнча келишимде каралган курулуш иштерин аяктоо мөөнөтү бүткөндүгүнө карабастан **1697,9 миң сомдук** жумуштар аткарыла элек. Алдын ала которулган 1697,9 миң сом подрядчынын эсебинде дебитордук карыз катары турат. Подряддык келишимдин шарттарында алдын ала төлөмдөрдү жүргүзүү каралбаса дагы, Буйрутмачы тарабынан контракта белгилеген сумма толук алдын ала төлөнүп берилген, ошол эле убакта курулуш иштерин мөөнөтүндө бүтүрбөгөндүгү үчүн келишимде каралган чаралар колдонулган эмес.

Аудиттин отчетун кароо боюнча өткөрүлгөн коллегиянын отурумуна, 1697,9 миң сомдук жумуштардын аткарылгандыгы тууралуу тийиштүү документтер берилди.

“Майдан айылындагы Тайиров орто мектебинин аймагына балдар бакчасын куруу” объектиси боюнча “Темир-Курулуш” ЖЧКсына 1853,9 миң сом алдын ала төлөмдөр жүргүзүлгөн, курулуш иштерин жүргүзүү графиги боюнча иш аткаруу мөөнөтү бүткөндүгүнө карабастан жумуштар бүтө элек. Мурдагы аудиттин жыйынтыгы менен аныкталган 196,5 миң сомдук кошуп жазуулар менен бирге, азыркы күнгө подрядчынын дебитордук карызы 2050,4 миң сомду түзөт.

Эскертүү: Аудитке тийиштүү документтер жана подрядчынын өкүлүнүн катышуусу камсыз кылынбагандыктан, аталган объектиде аудит жүргүзүүгө мүмкүнчүлүк болгон жок. Азыркы учурда курулуш иштери белгисиз себептер менен токтоп турат.

Сунуш 16. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, анын ичинде техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

1. Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **44,2 миң сомдук** кошуп жазуулардын ичинен 36,2 миң сомдук жумуштары “АИСТ СТРОЙ” ЖЧКсы тарабынан аткарылсын, ал эми 8,0 миң сом бюджетке кайтарылсын.

2. Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **222,7 миң сомдук** кошуп жазуулар “Сити-Пей” ЖЧКсы тарабынан долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык аткарылсын.

3. Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **1024,1 миң сомдук** кошуп жазуулар “Тургун-Курулуш” ЖЧКсы тарабынан тиешелүү болгон бюджетке кайтарылсын.

4. Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **34,2 миң сомдук** каржы бузуулардын ичинен **22,6** миң сом тиешелүү бюджетке кайтарылсын, ал эми **11,6** миң сомдук иштер аткарылсын.

“Майдан айылындагы Тайиров орто мектебинин аймагына балдар бакчасын куруу” объектилери боюнча келишимде каралбаган шартта алдын ала төлөм жүргүзгөн жооптуу кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын. Курулуш объектилерин мөөнөтүндө, долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык, курулуш нормаларын, эрежелерин сактоо менен бүтүрүү үчүн тийиштүү чаралар көрүлсүн.

Эскертүү:

1. “Майдан айылындагы Тайиров орто мектебинин аймагына балдар бакчасын куруу” объектиси боюнча “1853,9 миң сом алдын ала төлөмдөр жүргүзүлүп, курулуш иштерин жүргүзүү графиги боюнча иш аткаруу мөөнөтү бүткөндүгүнө карабастан жумуштар бүтпөгөндүгүнө укуктук баа берүү үчүн, аудиттин материалдары укук коргоо органына жиберилди.

2. 2023-жыл мезгил аралыгына жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгында **Майдан айылындагы М.Тайиров атындагы орто мектебинин короосуна "75 орундуу балдар бакчасын куруу иштерин улантуу"** объектиси боюнча жумуштарды аткарууда «Темир-Курулуш» ЖЧКсы тарабынан жумуштардын көлөмү **196,5 миң сомго** негизсиз жогорулатылгандыгына укуктук баа берүү үчүн аудиттин материалдары укук коргоо органына жиберилди.

18. “Майдан-Кызмат көрсөтүү” муниципалдык ишканасы боюнча (Директору Исиров Момиржон Ташмаматович жана башкы эсепчи Казначиева Венера) аудит мамлекеттик инспектор А.Т.Жумабаев тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Муниципалдык ишканасынын штаттык бирдиктери Майдан айылдык Кеңеши тарабынан сессияда каралып, бекитилбеген. Ал эми муниципалдык ишкананын ишмердүүлүгүн уюштуруу Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттиктин 2024-жылдын 11-январындагы № 01-25/6 буйругуна ылайык алып барылбаган.

Сунуш 1. Муниципалдык ишкананын штаттык бирдиктери Майдан айылдык Кеңеши тарабынан сессияда каралып, бекитилсин. Ал эми муниципалдык ишкананын ишмердүүлүгүн уюштуруу, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттиктин 2024-жылдын 11-январындагы № 01-25/6 буйругунун негизинде кабыл алынган “Муниципалдык ишканалардын ишин уюштуруу жөнүндө” Усулдук колдонмунун негизинде жүргүзүлсүн.

Табуу 2. Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын негизинде сатып алуулар мыйзамынын негизинде сатып алуулар порталына берилип конкурс өткөрүлүүсү каралган. Аудит жүргүзүлгөн мезгилдин аралыгында «Майдан Кызмат көрсөтүү» муниципалдык ишканасы сатып алуулардын мамлекеттик парталына конкурска берилбей сатып алуулар жүргүзүлгөндүгү аныкталган. Тактап айтканда, КР Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтомунун негизинде бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин 10-пунктунда көрсөтүлгөн: *“Сатып алуулардын алгачкы планы пландоо мезгилинен мурунку жылдын аягына чейин баштапкы бюджеттин негизинде түзүлөт жана бекитилет. Сатып алуулардын такталган планы бюджет бекитилген күндөн тартып 30 (отуз) календардык күндүн ичинде тапшырыкчы тарабынан түзүлөт жана бекитилет”*-деген талабы жана 12-пунктунда көрсөтүлгөн: *“Товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу процессин уюштуруу сатып алуулар бөлүмү же тапшырыкчы ыйгарым укук берген башка жак тарабынан анын ички документтерине ылайык жүзөгө ашырылат. Сатып алууларды уюштуруунун жана жүргүзүүнүн эрежелерин регламенттөөчү ички документтерди бекиткен тапшырыкчынын кызмат адамы же башкаруу органы сатып алууларды жүргүзүүдө тапшырыкчынын финансылык каражаттарын натыйжалуу жана үнөмдүү пайдалануу үчүн, бардык берүүчүлөргө карата адилеттүү, бирдей жана калыс мамилени камсыздоо үчүн жооптуу”*- деген талаптары сакталбагандыгы аныкталган. Натыйжада, жогоруда көрсөтүлгөн нормативдик укуктук актынын негизинде сатып алуулар Планы түзүлгөн эмес, сатып алууларды кандай негизде жүргүзүү керек экендигин жөнгө салуучу “Ички тартиби” иштелип чыгылбаган. Жыйынтыгында, “Майдан Кызмат көрсөтүү” муниципалдык ишканасы тарабынан 2024-жылы күйүүчү майларды сатып алууда мамлекеттик сатып алуулар порталына конкурска берилбей, Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын кыйгап өтүү менен, түздөн түз сатып алуулардын суммасы **2528,5 миң сомду** түзгөн.

Сунуш 2. Муниципалдык ишканага керектүү материалдарды сатып алуулар КР Министрлер кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин негизинде жүргүзүлсүн. Жогоруда аталган мыйзам талаптарын кыйгап өтүү менен каржыланууларга жол берилбесин.

Табуу 3. Шайкештик аудиттин жүрүшүндө Майдан Кызмат көрсөтүү муниципалдык ишканасынын 2024-жылдагы ишмердүүлүгүнүн натыйжасында **540,4 миң сомдук** пайданын жоготулгандыгы, колдон чыгарылгандыгы (упущенная выгода) аныкталган. Тактап айтканда, 2024-жылы “Майдан кызмат көрсөтүү” МИнин директору М. Ирисовдун аудитке берген маалыматына ылайык, 2024-жылы таштанды ташып чыгарууга эч бир кожолук менен келишимдер түзүлбөгөн. Майдан айыл өкмөтүндө 19 айыл статусун алган айылдар жайгашкан. Ошолордун ичинен борбордук көчөлөрдө жайгашкан гана 8 айылдын

(муниципалдык ишкананын директору М. Исировдун аудитке берген түшүндүрмөсүнө ылайык, айыл жеринде таштанды чыгарууга төлөмдөрдү алуу кыйынга турат, өздөрү короо жайларга, андарга барып ыргытышат) кожолуктарынан таштанды тазалоого төлөмдөрдүн түшүүсүн талдоодо төмөнкүдөй болгон: Кара-Жыгач, Майдан, Кара-Дөбө, Сары-Алтын, Бак, Айрыбаз, Арпа-Сай, Көк-Талаа айылдарын таштанды чыгаруу үчүн келишимдер түзүлүп, төлөмдөр алынбагандыгынын натыйжасында **540,4 миң сомдук** ($44503 \text{ кожолук} * 100 = 45030 * 12 = 540,4$) пайданын жоготулуусуна алып келген.

Сунуш 3. “Майдан Кызмат көрсөтүү” муниципалдык ишканасынын чарбалык ишмердүүлүгүнүн негизин түзгөн таштанды чыгарууга төлөмдөрдү алууга келишимдер Майдан айыл өкмөтүнүн кожолуктары, жашоочулары менен толук түрдө камсыздалсын. Муниципалдык ишкананын эсебине түшүүчү пайданын жоготулуусуна, колдон чыгарылуусуна (упущенная выгода) жол берилбесин. Кемчилдиктерге жол берген жооптуу кызматкерге тартип жоопкерчилигин берүү жагы каралсын.

Табуу 4. Бирок, башкы китепчелер ачылып жүргүзүлбөгөн жана ар жылдын жыйынтыгы боюнча Баланс (форма №1) отчеттору түзүлбөгөн. Ал эми “Пайда жана зыян” жөнүндөгү чарбалык негизде иш жүргүзүүчү мекемелердин отчету түзүлгөн эмес. «Майдан Кызмат көрсөтүү» муниципалдык ишканасынын Жобосуна ылайык, айыл өкмөтүнүн жергиликтүү бюджетти эсебинен берилген субсидиянын жана ишкананын ишмердүүлүгү боюнча түзүлгөн кварталдык жана жылдык каржылык Баланс (форма №1), “Пайда жана зыян” отчеттору, ишкананын негизги уюштуруучусу (Учредители) Майдан айыл өкмөтүнө тапшырылган эмес.

Сунуш 4 Бухгалтердик эсепти жүргүзүү, Кыргыз Республикасыны Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген «Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүзүлүшү жөнүндө» Жобосунун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн. Ал эми, бухгалтердик эсептерди жүргүзүүдө ачык айкын, оперативдүү жана заманбап талапка жооп берген 1С “Бухгалтерия” системдик программасына өткөрүлсүн. Кемчилдиктерге жол берген жооптуу кызматкерге тартип жоопкерчилигин берүү жагы каралсын.

19. Молдо Нияз айыл өкмөтү боюнча (“Молдо Нияз” айыл өкмөтүнүн башчысы Досанов Халмурза Маликович, финансы-экономика бөлүмүнүн башчысы Хамролиев Турсунбай Махамадалиевич) аудит мамлекеттик инспектор Исаков К.К тарабынан жүргүзүлдү.

19.1. Мурдагы “Алга” айыл өкмөтү боюнча:

Шайкештик аудит жүргүзүү ишинин натыйжасында, айыл өкмөтүнүн иши баардык негизделген олуттуу аспектеринде, баардык тиешелүү мыйзамдарга жана жөнгө салуучу ченемдерге ылайык келгендиги аныкталды.

19.2. Мурдагы Кыргыз-Кыштак айыл өкмөтү боюнча:

Табуу 1. 2024-жылдын 1-кварталына карата Кыргыз-Кыштак айыл өкмөтүнүн штаттык бирдиги Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 “Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен кенже тейлөөчү кызматкерлеринен 2 бирдик кармалып, 1 штаттык бирдиги ашыкча кармалгандыгы аныкталды. Ашыкча кармалган штат бирдигине 20,3 миң сом эмгек акы төлөнөн (январь, февраль жана март айларына карата 23,5 миң сом, киреше салыгы 1,0 миң сом, социалдык камсыздандыруу төлөмдөрүнө 2,0 миң сом, проф.союз 0,2 миң сом, колго тиер эмгек акысы 20,3 миң сомду түзгөн) (классификатор боюнча коду 230303).

Сунуш 1. Штаттык бирдиктерди кармоодо, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы № 52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз

алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптары сакталсын.

19.3. Молдо Нияз айыл өкмөтү боюнча:

Табуу 1. Молдо Нияз айыл өкмөтүнүн мамлекеттик кайра бөлүштүрүү фондусунун жерлеринин ижара акы боюнча 2024-жылдын 31-декабрына (01.01.2025ж.) карата дебитордук карызы жалпысынан 3 505,5 миң сомду түзгөн, анын ичинен дебитордук эски карыздар **1 018,1** миң сомду түзгөндүгү аныкталды.

Сунуш 1. Молдо Нияз айыл өкмөтүнүн мамлекеттик кайра бөлүштүрүү фондусунун жерлеринин ижара акылары боюнча калган 1 018,1 миң сомдук эски дебитордук карыздары боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2007-жылдын 22-июнундагы № 243 токтому менен жактырылган “Айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү шарттары жана тартиби тууралуу ТИПТҮҮ ЖОБОНун” 5-бөлүмүнүн 84-пунктуна ылайык, дебитордук карыздарды өндүрүү жана айыл өкмөтүнүн аймагындагы КБФнын 7,1 га такталбаган жер аянттарына Молдо Нияз айыл өкмөтү жана Молдо Нияз айылдык Кеңеши тарабынан комиссия курамы түзүлүп, дебитордук карыздарды өндүрүү жана ар бир ижарачынын жеринин контурун тактоо боюнча иш-чаралары жүргүзүлсүн.

Табуу 2. Мекемеде мамлекеттик сатып алууларды өткөрүүдө, Кыргыз Республикасынын 2022-жылдын 14-апрелиндеги №27 “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” мыйзамынын “Контрактты аткарууну кепилдик камсыздоо” талаптары боюнча 2024-жыл ичинде өткөрүлгөн конкурстарга “Контрактты аткарууну кепилдик камсыздоо” талаптары коюлуп, бирок аткарууга алынбай калган. Тактап айтканда мекеменин депозиттик эсебине 898,2 миң сом өлчөмүндөгү “Контрактты аткарууну кепилдик камсыздоо” кепилдик акча каражаттары түшкөн эместиги аныкталды. Мекеме 2024-жыл ичинде конкурстарга коюлган контрактты аткаруунун кепилдигин камсыздоо боюнча талабын көбүнчө 2 жана 5 пайыз өлчөмүндө коюп милдеттенткен, бирок утушка ээ болгон ишкерлерден депозиттик эсепке акча каражатын салбастан туруп, келишимдер түзүлгөн. Мекеме тарабынан жарыяланган конкурстарга “Контрактты аткарууну кепилдик камсыздоо” талаптары коюлуп, бирок камсыздалбаган учурларды аудит анализдеп, төмөнкүдөй тыянакка келди: биринчиден башка ишкерлерди өткөрүлгөн конкурстардан баш тартууга алып келет, же болбосо Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө мыйзамдын талабына ылайык атаандаштыкты чектейт, экинчиден комиссия курамы тарабынан коюлган талаптар аткарылбастан жумуштар жүргөндүгү тастыкталат, же болбосо сатылып алынган товарларды, кызматтардын жана жумуштардын сапаты, баасына тобокелдиктер жаралат.

Сунуш 2. Мекемеде, мамлекеттик сатып алуулар боюнча конкурстар, Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын талаптарына ылайык өткөрүлсүн.

Табуу 3. Сатып алуучу уюмдун жетекчиси сатып алуулар жөнүндө контрактты башкаруу боюнча бөлүмдү же адамды дайындоодо, КР “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” мыйзамынын 9-беренесинин 6-пунктунда «Сатып алуучу уюмдун/Агенттин жетекчиси сатып алуулар жөнүндө контрактты башкаруу үчүн бөлүмдү/адамды түзөт же дайындайт» - деп белгиленген талабы аткарылбагандыгы аныкталды.

Сунуш 3. Сатып алуучу уюм контракттарды башкарууда, Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын 9-беренесинин 6-пунктунун талаптарына ылайык дайындоолор жүргүзүлсүн.

Табуу 4. Кадамжай районунун Молдо Нияз айыл өкмөтүнүн жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы менен жалпысынан **314,3** миң

сомдук курулуш ишетринин баасын жана/же көлөмүн негизсиз жогорулатуулар аныкталды (**классификатор боюнча коду 230207**), объектилер боюнча:

- “Шыбран” орто мектебине ашкана имаратын куруу” объектиси боюнча **26,4 миң сом**, подрядчы “Ариет Строй” ЖЧКсы тарабынан 4,5 м2 терезелер аз орнотулган. Аныкталган кошуп жазуулар кошумча аткарылган иштерден кармап калуу менен мекемеге калыбына келтирилди;

- “Чукур-Кыштак айылындагы элди суу менен камсыздоочу жайды эл.энергиясы менен камсыздоо” объектиси боюнча подрядчы “Кубатэнергопроект” ЖЧКсы тарабынан **21,7 миң сом**, (*Электр мамычасына траверсти орнотууга алынган жумуштун (Е33-02-013-05) курамында темир конструкция кошулуп калган*);

- “Умай-Эне айылына таяныч пунктун куруу” объектиси боюнча **45,3 миң сом**, подрядчы “Пиксель групп” ЖЧКсы тарабынан объектиде актап сырдоо жана шыбак иштери аткарылган эмес, себеби курулуучу жеңил типтеги имарат даяр контейнерден куралып, ичи даяр каптама курулуш материалдары менен жылууланып капталган;

- “Совет айылына 10 орундуу тигүү цехин ачуу” объектиси боюнча **125,9 миң сом**, подрядчы “Стимул прогресс” ЖЧКсы тарабынан откананын курулуш иштери толугу менен бүтө элек, актыда жумуштар алдын ала кабыл алынган;

- “Молдо Нияз айыл өкмөтүнүн имаратынын тышкы фасадын оңдоо” объектиси боюнча **95,0 миң сом**, подрядчы “Стимул Прогресс” ЖЧКсы тарабынан имараттын фасадынын аянты 60 чарчы метрге аз аткарылган (*аянты сметада көрсөтүлгөн 340 чарчы метр эмес 280 чарчы метр экени аныкталды*).

Сунуш 4. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, анын ичинде техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

Аудиттин жүрүшүндө жалпы **287,9 миң сомдук** кошуп жазууларды калыбына келтирүү боюнча тийиштүү чаралар көрүлсүн:

- “Стимул Прогресс” ЖЧКсы тарабынан **95,0 миң сом** бюджетке кайтарылсын;

- “Стимул Прогресс” ЖЧКсы тарабынан **125,9 миң сомдук** жумуштар “Совет айылына 10 орундуу тигүү цехин ачуу” объектисинин долбоордук-сметалык чечимдерине ылайык аткарылсын;

- “Пиксель групп” ЖЧКсы тарабынан **45,3 миң сом** бюджетке кайтарылсын.

- “Кубатэнергопроект” ЖЧКсы тарабынан **21,7 миң сомдук** бюджетке кайтарылсын.

19.3. Мурдагы Совет айыл өкмөтү боюнча:

Шайкештик аудит жүргүзүү ишинин натыйжасында, айыл өкмөтүнүн иши баардык негизделген олуттуу аспектеринде, баардык тиешелүү мыйзамдарга жана жөнгө салуучу ченемдерге ылайык келгендиги аныкталды.

20. “Молдо Нияз” муниципалдык ишканасы боюнча (*Директору Кайыркулов Абдимажит Абдысаламович, эсепчиси Досатов Тасмабек Таирович*) аудит мамлекеттик инспектор Исаков К.К тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун 1-пунтунун талаптарын бузуу менен, жол акы, суткалык жана жатакана чыгымдары үчүн жалпы 19,4 миң сом ашыкча төлөнгөндүгү аныкталды. Аудит учурунда ишкананын банктагы эсебине калыбына келтирилди (**классификатор боюнча коду 410205**).

Сунуш 1. Командировкалык чыгымдарын төлөө, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 «Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндөгү» токтомунун жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы

№1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү” боюнча Жобосунун 5-главасынын 3-параграфынын 119-пунктунун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн.

Табуу 2. Мамлекеттик сатып алуулары, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттиктин 2024-жылдын 11-январындагы № 01-25/6 буйругунун талаптарына ылайык жүргүзүлгөн эмес. Тактап айтканда, Молдо Нияз муниципалдык ишканасы сатып алууларынын талаптары аткарылбагандыгы аныкталды.

Сунуш 2. Молдо Нияз муниципалдык ишканасынын сатып алууларын ишке ашырууда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттиктин 2024-жылдын 11-январындагы № 01-25/6 буйругунун «Муниципалдык ишкана тарабынан сатып алуулардын жалпы ыкмалары жана эрежелери» - пунктуна ылайык, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, чарбалык коомдор тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана жүргүзүүнүн типтүү тартибинин” талаптары сакталсын.

21. А.Орозбеков айыл өкмөтү боюнча (Башчысынын милдеттин аткаруучу Акматов Абийбилла Абдрасилович, финансы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы Эгембердиев Азизбек Саламанович) аудит мамлекеттик инспектор М.Маманов тарабынан жүргүзүлдү.

21.1. Мурдагы Көтөрмө айыл өкмөтү:

Табуу 1. Көтөрмө айыл өкмөтү менен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Архитектура курулуш жана турак-жай коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин долборлоо институтунун Ыссык-Көл филиалы ортосунда Көтөрмө айыл өкмөтүнүн айылдарынын башкы планын түзүү боюнча келишим 3690,5 миң сомго түзүлгөн.

Келишимдин 3.2 пунктуна ылайык аванстык төлөм келишимде каралган сумманын **10%** белгиленген. Ушул эле келишимдин 3.4 пунктуна ылайык, акыркы төлөм жумуштар толук аткарылгандан кийин жүргүзүлөрү белгиленген.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январдагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талаптары 312. Контрактты (келишимди) түзүүдө: 1) жумуштарды аткарууга жана кызматтарды көрсөтүүгө авансалык төлөмдөрдүн өлчөмү контракттын (келишимдин) суммасынан 10 пайызга чейин белгиленет.

Көтөрмө айыл өкмөтү Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун, Келишимдин талаптарын сактабастан Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Архитектура курулуш жана турак-жай коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин долборлоо институтунун Ыссык-Көл филиалы ортосунда Көтөрмө айыл өкмөтүнүн айылдарынын башкы планын түзүү **3283,9** миң сом которуп берген.

Бирок, бүгүнкү күнгө чейин Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Архитектура курулуш жана турак-жай коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин долборлоо институтунун Ыссык-Көл филиалы келишимдин негизинде Көтөрмө айыл өкмөтүнүн айылдарынын башкы планын жасап берген эмес.

Көтөрмө айыл өкмөтү менен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Архитектура курулуш жана турак-жай коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин долборлоо институтунун Ыссык-Көл филиалы ортосунда Көтөрмө айыл

өкмөтүнүн айылдарынын башкы планын түзүү боюнча келишимдин 3.2, 3.4-пункттарын бузууга жол берилген.

Сунуш 1. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январдагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талабын бузууга жол берилбесин. Көтөрмө айыл өкмөтү менен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Архитектура курулуш жана турак-жай коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин долборлоо институтунун Ыссык-Көл филиалы ортосунда Көтөрмө айыл өкмөтүнүн айылдарынын башкы планын түзүү боюнча келишимдин аткарылышы боюнча чаралар көрүлсүн.

Табуу 2. Аудит учурунда, жеке ишкер Матисаков Шавкатбек таштанды чыгаргандыгы боюнча **150,0 миң сомго** 2024-жылдын 20-мартында №0202024-030-0002026 электрондук эсеп фактура берген, ал эми электрондук эсеп фактурага коштоочу документ, аткарган иштердин актысы берилбегендиги аныкталды (**классификатор боюнча коду 410216**).

Көтөрмө айыл өкмөтүнүн баланстык отчету боюнча кредитордук карыз катары жеке ишкер Матисаев Шавкат **121,6** миң сом көрсөтүп, Орозбеков айыл өкмөтүнө өткөрүп берген. Жеке ишкер Матисаков Шавкатбек Амиракуловичке таштанды чыгаргандыгы үчүн 2024-жылыдын 22-февралында Көтөрмө айыл өкмөтү **28,4** миң сом, Орозбеков айыл өкмөтү (Көтөрмө айыл өкмөтү менен бириккенден кийин) 2024-жылдын 10-октябрында **121,6** миң сом которуп берген. Натыйжада, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январдагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун 311-пунктунун талабын бузууга жол берилген.

Сунуш 2. КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январдагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талабын бузууга жол берилбесин. Орозбеков айыл өкмөтү жеке ишкер Матисаков Шавкатбек Амиракулович менен өз ара эсептешүү жүргүзүп, **150,0** миң сомду калыбына келтирүү боюнча тиешелүү чаралар көрүлсүн.

Табуу 3. Аудит учурунда, жайыт комитетинин төрагасы Мамаюсупов Нурлан Маматовичке январь-март айларына жалпысынан 15,0 миң сом эмгек акы эсептелген, анын ичинен социалдык төлөмгө 1,5 миң сом, киреше салыгына 1,1 миң сом эсетелип, колго тийүүчү эмгек акы 12,4 миң сомду түзгөн. Мамаюсупов Нурлан Маматович 25,0 миң сом эмгек акы алып, жыйынтыгында **12,6** миң сом ашыкча эмгек акы алагандыгы аныкталды (**классификатор боюнча коду 230303**).

Сунуш 3. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 “Кыргыз Республикасынын чарбакер субъектер, коммерциалык эмес, уюмдар (бюджеттик мекемелерди кошпогондо) тарабынан бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү маселелери жөнүндө” токтомун талабын бузууга жол берилбесин. Эмгек акы боюнча ашыкча төлөнгөн **12,6** миң сом тиешелүү кызматкердин эсебинен бюджетке калыбына келтирилсин.

21.2. Мурдагы Орозбеков айыл өкмөтү боюнча:

Табуу 1. Аудит учурунда Орозбеков айыл өкмөтү, “Олимпия” жоопкерчилиги чектелген коому менен **840,0** миң сомго **120,0** тонна цемент марка 400 сатып алуу боюнча 2024-жылдын 20-майында № 32 келишим түзүп, 2024-жылдын 30-майында **840,0** миң сомду толугу менен которуп берген, бирок бүгүнкү күнгө чейин белгисиз себептер менен **120** тонна цемент келбеген жана цементтин келгендигин тастыктоочу документтер жок экендиги аныкталды (**классификатор боюнча коду 310105**).

Натыйжада, Кыргыз Республикасынын 2002-жылдын 29-апрели № 76 “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январдагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талаптарын бузууга жол берилген.

Сунуш 1. Материалдык бааллуулуктардын эсебин жүргүзүүдө, Кыргыз Республикасынын 2002-жылдын 29-апрели № 76 “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январдагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талаптары аткарылсын. Аудит учурунда аныкталган **840,0** миң сомдук **120,0** тонна цементтин кем чыгуулары ордуна коюлсун.

Табуу 2. Аудит учурунда Орозбеков айыл өкмөтү, “Орозбеков” муниципалдык ишканасынын ХОВА үлгүсүндөгү жүк ташуучу жана 2 даана погрузчик атайын техникасы болгонуна карабастан, “Ак-Шумкар” жоопкерчилиги чектелген коому менен **591,9** миң сомго Орозбеков айыл өкмөтүнүн таштанды полигонун тазалоого 2024-жылдын 23-майында № 33 келишим түзүп, 2024-жылдын 30-майында **591,9 миң сомду** которуп таштанды жайды тазалоо иштерин жүргүзгөн. Ошол эле учурда муниципалдык ишкана тарабынан 87,8 миң сомдук ошол эле иштер аткарылган (**классификатор боюнча коду 310105**).

Кыргыз Республикасынын 2016-жылдын 16-майындагы №59 Бюджеттик Кодексинин 6-беренесинин 3-пунктунун, Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын 1-беренесинин 2-пунктунун талаптарын бузуу менен бюджеттик каражаттарды үнөмсүз пайдаланууга жол берилген.

Сунуш 2. Орозбеков айыл өкмөтүнүн таштанды полигонун тазалоо иштерин жүргүзүүгө сарпталган **591,9 миң сом** акча каражаты такталып, бюджетке калыбына келтирилсин.

Табуу 3. Орозбеков айыл өкмөтү, жеке ишкер Эргешов Эшкозу Мурадыловичке келишимдин негизинде 2024-жыл аралыгында чарбалык товарларды сатып алууга **3184,3** миң сом которгон, аудит учурунда **2514,7** миң сомдук курулуш жана чарбалык товарларды алгандыгы боюнча документтер тастыкталып, ал эми **670,0** миң сом ашыкча которгондугу жана дебитордук карыз катары көрсөтүлбөгөндүгү аныкталды. Аудит учурунда, жеке ишкер Эргешов Эшкозу Мурадылович тарабынан 26.02.2024-жылдагы №79700050 квитанциясы менен **670,0** миң сом бюджетке кайтарылды.

Орозбеков айыл өкмөтү жеке ишкер Жоошев Абдибап Алановичке келишимдин негизинде 2024-жыл аралыгында жалпысынан түрдүү иштерди аткаруугу жана курулуш материалдарын алууга **7063,7** миң сом которгон, аудит учурунда **6121,7** миң сомдук курулуш материалдарын алгандыгы жана иштерди аткаргандыгы боюнча документтери тастыкталды, ал эми **942,0** миң сом ашыкча которгондугу жана дебитордук карыз катары көрсөтүлбөгөндүгү аныкталды. Аудит учурунда жеке ишкер Жоошев Абдибап Аланович тарабынан 26.02.2024-жылдагы №31701 квитанциясы менен **942,0** миң сом бюджетке кайтарылды.

Натыйжада, Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талаптарын бузууга жол берилген (**классификатор боюнча коду 410215**).

Сунуш 3. Дебитордук карызды эсепке алууда Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген

“Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү жөнүндө” Жобонун талаптарын бузууга жол берилбесин.

Табуу 4. Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын талаптарын бузуу менен, мамлекеттик сатып алуулар веб-порталы аркылуу конкурс өткөрбөстөн, жеке ишкерлер менен **5304,7 миң сомго** түз келишим түзүп иштерди аткаргандыгы аныкталды.

Сунуш 4. Мамлекеттик сатып алууларды жүргүзүүдө, Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын талаптарын бузууга жол берилбесин. Мыйзам бузууга жол берген тийиштүү жооптуу кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Эскертүү: 10.03.2025-жылдагы №01-14/50 каттын негизинде:

- Орозбеков айыл өкмөтү “Олимп кия” ЖЧКсы менен 120,0 тонна цемент сатып алуу боюнча келишим түзүп, 2024-жылдын 30-майында **840,0 миң сом** толугу менен которуп бергендиги жана белгисиз себептер менен бүгүнкү күнгө чейин 120,0 тонна цемент келбегендиги тууралуу;

- таштанды полигонун тазалоо боюнча Орозбеков айыл өкмөтү менен “Ак-Шумкар” ЖЧКсы ортосунда түзүлгөн келишимдин негизинде **591,9 миң сомдук** жумуш жана “Орозбеков” муниципалдык ишканасы тарабынан **87,8 миң сомдук** жумуштар эки тараптан чыгым болгондугу боюнча;

- Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарын бузуу менен, мамлекеттик сатып алуулардын веб-порталы аркылуу “конкурс өткөрбөстөн”, Орозбеков айыл өкмөтү жана жеке ишкерлер (ЖЧКлар) ортосунда жалпы **5304,7 миң сомго** түз келишим түзүлүп иштер аткарылгандыгы боюнча;

- Орозбеков айыл өкмөтү тарабынан жеке ишкер “Эргешов Эшкозу Мурадыловичке” которулган каражаттан **670,0 миң сом** негизсиз чыгышталгандыгы жана жеке ишкер “Жоошев Абдибап Алановичке” которулган каражаттан **942,0 миң сом** негизсиз чыгышталгандыгы боюнча аудиттин материалдары **КР Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин Баткен облусу боюнча башкармалыгына жиберилди.**

Табуу 5. Кадамжай районунун Орозбеков айыл өкмөтүнүн жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы менен төмөнкүлөр аныкталды:

- **“Учкун айылына кичи футбол аянчасын куруу”** объектиси боюнча КОИСА Корей Эл аралык кызматташтык агентсвосу тарабынан курулуш материалдары сатып берилген. Ал эми, өткөрүлгөн конкурстун жыйынтыгы менен “Ново строй” ЖЧКсы жеңүүчү катары табылган жана курулуш ишин аткарууга 1462,0 миң сомго подряддык келишим түзүлгөн. Ушул эле курулуш объектиси боюнча 299,0 миң сомго 2024-жылдын 8-майында №23 келишим курулуш материалдарын сатып алуу үчүн кошумча түзүлгөн. Келишимде каралган сумма подрядчыга толук которулуп берилген. Азыркы мезгилде курулуш объектиси бүткөрүлүп колдонулуп жатат. Бирок «Подрядчы» – “Ново строй” ЖЧКсы тарабынан бүткөрүлгөн иштерге кабыл алуу актылары, аткаруу актылары тапшырылган эмес, азыркы мезгилде жалпы 1761,0 миң сомго “Ново Строй” ЖЧКсынын дебитордук карыз эсебинде турат.

- **“А.Орозбеков айылындагы А.Орозбеков көчөсүнө тротуар куруу”** объектиси боюнча 2024-жылдын 16-августунда “Ново Строй” ЖЧКсы менен 1462,0 миң сом №44 подряддык келишим түзүлгөн. Азыркы учурда курулуш объектиси бүткөрүлүп колдонулуп жатат, бирок подрядчы “Ново строй” ЖЧКсы тарабынан бир дагы курулуш объектисине тиешелүү болгон иш кагаздарын тапшырган эмес, жалпы 1824,5 миң сомдук дебитордук карыз эсебинде турат. Аткарылган иштерге актысы берилбегендиги үчүн аудит жүргүзүүгө мүмкүнчүлүк болгон жок.

- **“А.Орозбеков айыл өкмөтүнүн аймагына Беккер чункурун куруу”** объектисинде жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы менен, аталган объектинин долбоордук-сметалык чечимдеринде темир бетон каптамаларга берилген көлөм (11,3м3) көп берилип калгандыгы аныкталды. Бирок подрядчы тарабынан аткарылган иштерге кабыл алуу актыларын түзүүдө, анык аткарылган иштер гана төлөмгө берилип, ашыкча каралып калган иштер кабыл алуу актыларына киргизилген эмес. Бирок, подряддык келишимде ашыкча каралып калган иштер кошо киргендиктен, ошондой эле келишимдеги каралган сумма алдын ала толук подрядчыга которулуп берилгендиктен, аудиттин жыйынтыгы менен келишимдин баасы **122,0 миң сомго** (8,9м3) азайтылып, алдын ала которулган акчадан 122,0 миң сом бюджетке кайтарылышы зарыл.

- **«А.Орозбеков айыл аймагынын Сары-Талаа участкасына скважина казуу»** объектисинин долбоордук чечимдери боюнча жаңы скважина казуу иштери каралган болсо, иш жүзүндө 2 эски скважинаны тазалоо иштерин жүргүзүшкөн. Бирок, аткарылган тазалоо иштери өзүнүн максатына жеткен эмес, текшерүү учурунда скважинадан суу чыкпай жатканы аныкталды. Натыйжада аткарылбаган иштер аткарылды деп эсептелген иштердин актысына кошулуп кабыл алынган жана төлөмдөр жүргүзүлгөн.

Төлөмгө кабыл алынган “Аткарылган иштерди кабыл алуу актыларында” 263 метр скважинанын ордун казуу иштери, темир түтүктөрдү орнотуу жана аны сатып алуу иштери жазылган, бул иштер аткарылган эмес. Жалпы **2573,4 миң сомдук** кошуп жазуу аныкталды, бюджетке кайтарылууга тийиш.

Аткарылган иштердин актысына айыл өкмөт башчы – З.А.Максutow жана “Калматов плюс” ЖЧКсынын мүдүрү – А.Калматов тарабынан кол коюлуп кабыл алынган.

Техникалык көзөмөлдөө адиси тартылган эмес. 2011-жылдын 13-июлундагы №95 Кыргыз Республикасынын шаар куруу мыйзамдарынын 2-беренесинин 2-пунктунун 1-2 бөлүктөрүн бузушкан.

Сунуш 5. “Учкун айылына кичи футбол аянчасын куруу” объектиси боюнча **1761,0 миң сом**, **“А.Орозбеков айылындагы А.Орозбеков көчөсүнө тротуар куруу”** объектиси боюнча 1824,5 миң сомдук дебитордук карыздарды жоюу боюнча тийиштүү иштер аткарылсын. Келишимдин шарттарын бузуу менен, аткарылган иштерге орто аралык кабыл алуу актыларын түзүү менен өз-ара эсептешүү жүргүзбөгөндүгү үчүн “Ново строй” ЖЧКсына карата келишимде каралган жазаналар колдонулсун.

“Ново строй” ЖЧКсы тарабынан аткарылган иштерди кабыл алууда, сметалык иш көлөмдүн, конкурстук баалардын жана долбоордук чечимдердин сакталышына, кошумча иштердин негиздүүлүгүнө көңүл бурулсун.

“А.Орозбеков айыл өкмөтүнүн аймагына Беккер чункурун куруу” объектиси боюнча келишимдин баасы **122,0 миң сомго** (8,9м3) азайтылып, алдын ала которулган акчадан 122,0 миң сом бюджетке кайтарылсын.

«А.Орозбеков айыл аймагынын Сары-Талаа участкасына скважина казуу» объектиси боюнча аныкталган **2573,4 миң сомдук** кошуп жазуулар бюджетке кайтарылсын.

Эскертүү: **«А.Орозбеков айыл аймагынын Сары-Талаа участкасына скважина казуу»** объектиси боюнча “Калматов плюс” ЖЧКсы тарабынан жол берилген **2573,4 миң сомдук** кошуп жазууларга укуктук баа берүү үчүн, аудиттин материалдары укук коргоо органына жебирилди.

22. “Орозбеков” муниципалдык ишканасы боюнча (Жетекчиси Ибрагимов Омурбек, буухгалтери Матысаков Таалайбек) аудит мамлекеттик инспектор М.Маманов тарабынан жүргүзүлдү.

Шайкештик аудиттин жыйынтыгында, Кадамжай райондук мамлекеттик администрациясынын 2023-жыл мезгил аралыгындагы иши баардык негизделген олуттуу аспектеринде тиешелүү мыйзамдарга жана жөнгө салуучу ченемдерге ылайык келгендиги аныкталды.

22. Үч-Коргон айыл өкмөтү боюнча (Башчысы Карабаева Бактыгул Коргонбаевна, айыл өкмөтүнүн б.м.а. аткаруучу Шакиров Орозбек, каржы - экономика бөлүмүнүн башчысы Рахматуллаев Абдувахоб Абдукахорович) аудит мамлекеттик инспектор Т.Р.Акматов тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. 2023-жыл мезгил аралыгындагы бюджеттин түзүлүшү жана аткарылышына жүргүзүлгөн аудит тарабынан Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн жалпы жер балансы боюнча эсепте турган жер аянттарынын эсебине тактоо жүргүзүү жыйынтыгында төмөнкү кемчиликтер аныкталган: Сугат айдоо жер аянттары жер балансы боюнча эсепте 268,0 га. Сугат айдоо жер аянттарынан иш жүзүндө айыл өкмөтүнүн келишими менен 124,9 га ижарага берилген, ошондой эле КР Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 17-сентябрындагы №309, 2022-жылдын 9-сентябрындагы №494 токтомдорунун негизинде 137,0 га жер аянттары фермер чарбаларга ижарага берилген, жалпы документ боюнча берилген жер аянты 261,9 га., суулу айдоо жер аянттарынан 6,1 га жер аянты отчетко туура келбегендиги көрсөтүлгөн.

Кайрак айдоо жер аянттары жер балансы боюнча эсепте 259,0 га. Кайрак айдоо жер аянттарынан иш жүзүндө КР Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 17-сентябрындагы №309, 2022-жылдын 9-сентябрындагы №494 токтомдорунун негизинде 23 га жер аянттары фермер чарбаларга ижарага берилген, жалпы документ боюнча берилген жер аянты 23 га., кайрак айдоо жер аянттарынан 236 га жер аянты отчетко туура келбеген.

Тыт бак жер аянттары жер балансы боюнча эсепте 24,0 га. Тыт бак жер аянттарынан иш жүзүндө айыл өкмөтүнүн келишими менен 5,13 га жер аянты ижарага берилген тыт бак жер 18,87 га тыт бак жер аянты отчетко туура келбегендиги белгиленген.

Учурдагы аудиттин жүрүшүндө жогорудагы көрсөтүлгөн дал келбестиктер дагы деле ордуна келтирилбеген, Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн жерге жайгаштыруу боюнча адис Исаков Бахромжон Эргашевичтин аудитке берген түшүнүк катына ылайык, жогоруда көрсөтүлгөн мүчүлүштүктөрдүн чындыгында орун алгандыгын, 2020-жылдын 9-майында түзүлгөн Баткен жерге жайгаштыруу экспедициясынын башчысы Ж. Исираев, Кадастр мамлекеттик мекемесинин башчысы А. Миталипов, картограф П. Пакирова, Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн башчысы А. Абдрахманов, жер адис М. Киргизбаевдер менен биргеликте түзүлгөн акт көрсөтүлдү, анда чындыгында жер балансы менен анык түрдө пайдаланылып жаткан жерлердин айырмасы бар (92,0 га кысыр аңыз жер жоктугу, КБФ жерлеринин айырмасы ж.б.) экендиги көрсөтүлгөн (09.05.2022-ж. акт тиркелет). Жер адис Б. Исаков Кадамжай райондук “Кадастр” мекемесине кайрылгандыгын, алар жерлерди инвентаризациялоо 2024-жылы планга коюлгандыгын жана жарыяланган турак жай мунапысы иш-чарасынын жыйынтыгы менен тактала тургандыгын билдирген. Натыйжада азыркы күнгө чейин 353 га жер аянты анын ичинен: 6,1 га сугат жер, 236,0 га кайракы, 18,87 га жер бак-дарак, 92,0 га кысыр аңыз жер балансында бар бирок, анык түрдө жок болуп турган (жер адистин түшүнүк катына ылайык кошулуп жазылып калган).

Ошондой эле, **2023-жыл мезгил** аралыгындагы бюджеттин түзүлүшү жана аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында аныкталган **9,9 миң сомдук** дебитордук карыздар бүгүнкү күнгө чейин тийиштүү жооптуу кызматкерлердин эмгек акы эсебинен кармалбагандагы такталды.

Сунуш 1. Жер балансы боюнча отчетко туура келбеген жер аянттары чогултулган аудит материалдары КР Өкмөтүнүн 2014-жылдын 17-мартындагы №137 токтому менен бекитилген “Жерди мамлекеттик эсепке алуу (жер кадастры) жөнүндөгү” Жобого шайкеш келтирүү үчүн Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлигине караштуу Жер ресурстары кызматынын алдындагы “Кадастр” мекемесинин Кадамжай филиалы менен биргеликте тактоо жумуштары жүргүзүлсүн жана ушул убакытка чейин тактоо жумуштарын жүргүзбөгөн жер маселелери боюнча адистердин жоопкерчиликтери каралсын.

2023-жыл мезгил аралыгындагы бюджеттин түзүлүшү жана аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында аныкталып калыбына келтирилбеген **8,9 миң**

сомдук дебитордук карыздар тийиштүү жооптуу кызматкерлердин эмгек акы эсебинен кармалып, бюджетке калыбына келтирилсин.

Табуу 2. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарына ылайык, Отчеттуу (кызматкерлердин дебитордук карызы) акча каражаттарын берүү бюджеттик мекеменин кызматкерлерине берилет. Акча каражаттары отчеттук сумманын багытталышын жана мөөнөтүн көрсөтүү менен алуучунун жазуу жүзүндөгү арызынын негизинде бюджеттик мекеменин жетекчисинин буйругу менен берилери көрсөтүлгөн.

Акча каражаттары отчет менен алынгандыгы боюнча отчеттуу адамдар үч жумушчу күндөн кеч эмес бухгалтердик кызматка аванстык отчет (Форма 25) берет жана пайдаланылбаган аванстын калдыгын кассага кайтарып берүүнү жүргүзөт. Аванстык отчетко милдеттүү тартипте акча каражаттарын пайдалангандыгын ырастоочу баштапкы документтер тиркелери белгиленген.

Отчеттуу суммаларды чыгымдалгандыгы тууралуу аванстык отчетторду белгиленген мөөнөттө тапшырбай калуу шартында же пайдаланылбай калган аванстардын калдыгын кассага кайтарбай калууда, мекеме Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарында белгиленген талаптарды сактоо менен аванстарды алган кызматкерлердин эмгек акысынан бул карызды кармап калууну жүргүзүүгө тийиш - деп көрсөтүлгөн. Андыктан, Үч-Коргон айыл өкмөтү эсеп берме жактардан 31.12.2024-жылга **14,7** миң сом дебитордук карызды эмгек акысынан кармап калуу менен бюджетке өндүрүүгө тийиш (**классификатор боюнча коду 410204**).

Сунуш 2. Мындан ары, жоопкерчиликке акча каражатын берүү жана авансалык отчетторду тариздөө Кыргыз Республикасынын Финансы министринин 2024-жылдын 22-январы № 1-Б буйругу менен бекитилген мамлекетти башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансалык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча жобонун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн. **14,7 миң сомдук** дебитордук карыздар тийиштүү жооптуу кызматкерлердин эмгек акысынан кармалып, бюджетке төлөнсүн.

Табуу 3. 2024-жылга карата Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” мыйзамынын *№50 Контрактты аткарууну кепилдик камсыздоо беренесинин 2-пункту – Кепилдик камсыз кылуу контрактта каралган бышмананын пулдуң максималдуу көлөмүнүн ашуусу же контракттын 10 пайыздык наркынан жогору болуусу мүмкүн эмес.* Контракттын өзгөчө шартында контракттагы стандарттык эсеп менен кепилдикти камсыз кылуу 10% (он пайыз) наркы мекеме тараптан талап кылынбастан келишимдер түзүлүп 1116,4 миң сом акча каражаты депозиттик эсепке тушпөгөндүгү аныкталды.

Сунуш 3. Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар” жөнүндөгү Мыйзамынын талаптары так сактоо жана түзүлгөн келишимдердин мөөнөтүндө аткаруу жагы да жана контракттагы кепилдикти камсыз кылуу пайызынын наркы катуу көзөмөлгө алынсын жана сатып алуулар боюнча кызматкерлерге тартиптик чара көрүлсүн, мыйзам талаптарын кыйгап өтүү менен мамлекеттик сатып алууларга жол берилбесин.

Табуу 4. Айыл өкмөтүнүн жер маселелери боюнча башкы адиси Исаков Бахромжон Эргашевичтин аудитке берилген отчеттук маалыматы боюнча ижарачылардын жергиликтүү бюджетке төлөөчү ижара акысы 01.01.2024-жылга ижарачылардан **287,0** миң сом дебитордук карыз болгон, 2024-жылга келишим боюнча **1282,5** миң сомго келишимдер түзүлгөн, жыл ичинде **1477,5** миң сом жергиликтүү бюджетке төлөнүп, 31.12.2024-жылга **92,0** миң сом калдык карыз суммасы калган. Ал Эми Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 17-декабрындагы №309, 2022-жылдын 9-

сентябрындагы №494 токтомдорунун негизинде АЧЖМФ нун жерлеринен 137,0 га сугат жер, 23 га кайракы жер, 43,8 га жер жалпы 203,8 га жер Айыл-чарба министрлигин Кадамжай райондук агрардык департаментине өткөрүлүп берилген. Кадамжай райондук агрардык департаменти тарабынан 2024-жылы жогоруда аталган АЧЖМФ жерлерине 1671,0 миң сомдук келишимдер түзүлгөн, жыл ичинде 1912,6 миң сом жергиликтүү бюджетке түшкөн, ал эми жыл башына келишим түзүлгөн ижарачылардын 382,2 миң сомдук карыз калдыгы болгон. Натыйжада Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн жергиликтүү бюджетине 2024-жылы ижарачылардан түшүүчү сумма: дебитордук калдык $382,2 + 287, = 669,2$ миң сом, 2024-жылга келишим түзүлгөн: $1282,5 + 1671,0 = 2953,5$ миң сом, 2024-жылы бюджетке которулган сумма: $1477,5 + 1912,6 = 3390,1$ миң сомду түзүп, 31.12.2024-жылга карата **232,6** миң сом ($669,2 + 2953,5 - 3390,1$) калдык карыз калган.

2024-жылдагы АЧЖМФ жерлеринин такталган план көрсөткүчү 3375,8 миң сомго такталып (2024-жылы ижара акыдан 3405,6 миң сом бюджетке түшкөн, аткарылуу 100,9%), план **246,9 миң сомго** азайтылгандыгы ($669,2 + 2953,5 - 3375,8$) аныкталган. Бюджеттик мыйзамдын талаптарына бюджет долбоорунун киреше бөлүгүнүн туура келбешинин натыйжасында, 2024-жылдагы милдеттүү түрдө бюджетке түшүүчү ижара акысы төгүлбөй калгандыгы себебинен, **217,1 миң сомдук** ($669,2 + 2953,5 - 3405,6$) жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн жоготуусуна алып келген.

Сунуш 4. АЧЖМФ жерлеринин ижара акысынан дебитордук карыз суммалары жергиликтүү бюджетти бекитүүдө эсепке алынсын. Ижара акыдан карыз суммалары бар ижарачыларга келишимде көрсөтүлгөн туум (пеня) эсептелип, тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн.

Табуу 5. Аудит жүрүшүндө 2215 беренеси боюнча аласа береселери такталып жыйынтыгында 2024-жылы бул берене боюнча 8962,9 миң сом дебитордук айлануулар жүргүзүлгөн, ф-2 жылдык отчет боюнча 8725,2 миң сомдук анык чыгымдар көрсөтүлгөн, ал эми аудит жүрүшүндө баары болуп 8962,9 миң сомдук тастыктоочу документтер бар экендиги аныкталды. Аудиттин жүрүшүндө Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарын бузуу менен 2215 “башка товарларды жана кызматтарды алуу” беренесинен **684,8 миң сом** материалдык жардам, элге социалдык жөлөкпул катары чыгашаланып кеткендиги аныкталган. Аталган акча каражаттары Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын 2721 “Элге социалдык жардам” чыгаша төлөө коду менен чыгашалануусу тийиш. Бул өз кезегинде бюджетти, чыгаша бөлүгүн туура эмес пландаштыруудан келип чыккан.

Сунуш 5. Чыгаша операцияларын жүргүзүүдө, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары так сакталсын. Бюджеттик төлөө классификатор коддорун бузуу менен чыгашаланууларга жол берилбесин.

Табуу 6. Кадамжай районунун Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн жергиликтүү жана башка бюджеттик каражаттар эсебинен утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган каражаттардын максаттуу пайдаланылышы жана туура өздөштүрүлүшүнө жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы менен жалпысынан **165,9 миң сомдук** курулуш иштеринин баасын жана/же көлөмүн негизсиз жогорулатуулар аныкталды, ордуна коюлган жок (**классификатор боюнча коду 230207**), объектилер боюнча:

- “Кадамжай районунун Үч-Коргон айылынын Чаувай айылына бут кийим тигүүчү цех куруу” объектисинде аткарылган иштерге жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында “Тешебаев С.Т” ЖИ тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган ишти кабыл алуу актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **78,8 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталды. Тактап айтканда, 185 м2 чыгач тосмолорду сырдоо иштерине көлөмдөр ашыкча эсептелген жана аткарылган иштердин

актысынын суммаларынын жыйынтыгы 41,5 миң сомго ашыкча эсептелген. Чыгымдарды кайрадан эсептегенде 41,5 миң сомго аз чыккан.

- **“Кадамжай районунун Үч-Коргон айылындагы Манас-Ата орто мектебинин жылытуу системасын оңдоо”** объектисинде аткарылган иштерге жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында ЖИ “М.Юнусов” тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган ишти кабыл алуу актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **36,7 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталды. Тактап айтканда: 32мм диаметрдеги суу эсептегич орнотулган эмес (*орнотуунун зарылчылыгы жок*), 219мм диаметрдеги суу бөлгүч орономто орнотулган эмес (*орнотуунун зарылчылыгы жок*).

- **“Кадамжай районунун Үч-Коргон айылындагы Раяна-Боз балдар бакчасын көрктөндүрүү”** объектисинде аткарылган иштерге жүргүзүлгөн контролдук өлчөө, тактоо иштеринин жыйынтыгында “Тешебаев С.Т” ЖИ тарабынан 2024-жылга карата тапшырылган аткарылган ишти кабыл алуу актысында көрсөтүлгөн жумуштардын көлөмүндө **50,4 миң сомдук** кошуп жазуулар аныкталды. Тактап айтканда, 177 м2 сууэмульциялык сыр менен сырдоо иштери аткарылган эмес, бирок төлөмгө кабыл алынган.

Жогоруда көрсөтүлгөн эки объект боюнча аткарылган иштин актылары Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн башчысы О.М.Шакиров тарабынан кол коюлуп кабыл алынган, техникалык көзөмөл жүргүзүлгөн эмес. Натыйжада, 2011-жылдын 13-июлундагы №95 Кыргыз Республикасынын “Шааркуруу жана архитектура жөнүндө” мыйзамынын 2-беренесинин 2-пунктунун 1-2 бөлүктөрү бузулган.

Сунуш 6. Утурумдук жана капиталдык оңдоо, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, жетекчиликке жана техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

Аудиттин жүрүшүндө аныкталган **165,9 миң сомдук** курулуш иштеринин көлөмүн жана /же баасын жогорулатуулардан ЖИ “Тешебаев С.Т” тарабынан **50,4 миң сомдук** жумуштар аткарылып, **78,8 миң сом** бюджетке кайтарылсын. Ал эми ЖИ “М. Юнусов” тарабынан **36,7 миң сом** бюджетке кайтарылсын.

23. “Үч-Коргон” муниципалдык ишканасы боюнча (Директору Каримов Азамат Артыкалиевич, башкы эсепчиси Хожиматова Назира Жураевна) аудит мамлекеттик инспектор Т.Р.Акматов тарабынан жүргүзүлдү.

Табуу 1. “Үч-Коргон” муниципалдык ишканасынын штаттык бирдиктери Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 «Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өзүн өзү башкаруу органдарынын штаттык санынын типтик структурасын бекитүү» жөнүндөгү токтомуна киргизилбеген штаттык бирдиктер катары 2024-жылы Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн «Үч-Коргон» МИна Үч-Коргон айылдык Кеңеши тарабынан 17 штаттык бирдик бекитилип, жалпы эмгек акы фондусунан 1608,3 миң сом эмгек акы эсептелип, Социалдык фондко төлөм катары 306,5 миң сом, жалпы 1914,8 миң сом эсептелген. Аудит камтыган мезгил ичинде 900,2 миң сомдук эмгек акы жана соцфондго 111,3 миң сом, жалпы 1011,5 миң сом которулган. Жыл аягында киреше салыгына 121,3 миң сом, соцфондго 138,9 миң сом, профсоюзга 17,8 миң сом, соцфонд 17,25% 195,2 миң сом, жалпы **473,2 миң сом** акча каражаты которулбай калганы аныкталды (классификатор боюнча коду 210305).

Сунуш 1. Эмгек акыларды эсептөө жана чегерүүлөр КР Каржы Министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптары сакталсын. Соцфонд төлөмдөрүнө жана киреше салыгына чегерилбей калган **473,2 миң сом** тиешелүү бюджетке которулуп калыбына келтирилсин.

Табуу 2. Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү» Мыйзамынын негизинде сатып алуулар, сатып алуулар порталына берилип конкурс

өткөрүлүүсү каралган. Аудит жүргүзүлгөн мезгил аралыгында «Үч-Коргон» муниципалдык ишканасы тарабынан жүргүзүлгөн сатып алуулар, мамлекеттик парталына конкурска берилбестен жүргүзүлгөндүгү аныкталды. Тактап айтканда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтомунун негизинде бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин 10-пунктунда: “Сатып алуулардын алгачкы планы пландоо мезгилинен мурунку жылдын аягына чейин баштапкы бюджеттин негизинде түзүлөт жана бекитилет. Сатып алуулардын такталган планы бюджет бекитилген күндөн тартып 30 (отуз) календардык күндүн ичинде тапшырыкчы тарабынан түзүлөт жана бекитилет”-деп көрсөтүлгөн талабы жана 12-пунктунда: “Товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу процессин уюштуруу сатып алуулар бөлүмү же тапшырыкчы ыйгарым укук берген башка жак тарабынан анын ички документтерине ылайык жүзөгө ашырылат. Сатып алууларды уюштуруунун жана жүргүзүүнүн эрежелерин регламенттөөчү ички документтерди бекиткен тапшырыкчынын кызмат адамы же башкаруу органы сатып алууларды жүргүзүүдө тапшырыкчынын финансылык каражаттарын натыйжалуу жана үнөмдүү пайдалануу үчүн, бардык берүүчүлөргө карата адилеттүү, бирдей жана калыс мамилени камсыздоо үчүн жооптуу”-деп белгиленген талаптары сакталбагандыгы аныкталды. Натыйжада, жогоруда көрсөтүлгөн нормативдик укуктук актынын негизинде сатып алуулар Планы түзүлгөн эмес, сатып алууларды кандай негизде жүргүзүү керек экендигин жөнгө салуучу “Ички тартиби” иштелип чыгылбаган. Жыйынтыгында, “Үч-Коргон Тазалык” муниципалдык ишканасы тарабынан 2024-жылы күйүүчү майларды сатып алууда мамлекеттик сатып алуулар парталына конкурска берилбестен, Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын талаптарын кыйгап өтүү менен, түздөн түз сатып алуулардын суммасы 254,1 миң сомду түзгөн.

Сунуш 2. Муниципалдык ишканага керектүү материалдарды сатып алуулар, Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” Типтүү тартибинин негизинде жүргүзүлсүн.

Табуу 3. Бирок, башкы китепчелер ачылып жүргүзүлбөгөн жана жылдын жыйынтыгы боюнча Баланс (форма№1) отчеттору түзүлгөн. Ал эми “Пайда жана зыян” жөнүндөгү чарбалык негизде иш жүргүзүүчү мекемелердин отчету түзүлгөн эмес. « Үч-Коргон » муниципалдык ишканасынын Жобосуна ылайык, айыл өкмөтүнүн жергиликтүү бюджетти эсебинен берилген субсидиянын жана ишкананын ишмердүүлүгү боюнча түзүлгөн кварталдык жана жылдык каржылык Баланс (форма№1), “Пайда жана зыян” отчеттору, ишкананын негизги уюштуруучусу (Учредители) Үч-Коргон айыл өкмөтүнө тапшырылган эмес.

Сунуш 3. Бухгалтердик эсепти жүргүзүү, Кыргыз Республикасыны Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген «Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүтүзүлүшү жөнүндө» Жобосунун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн. Ал эми, бухгалтердик эсептерди жүргүзүүдө ачык айкын, оперативдүү жана заманбап талапка жооп берген 1С “Бухгалтерия” системдик программасына өткөрүлсүн. Муниципалдык ишканасынын ишмердүүлүгүндөгү мүчүлүштүктөргө, калпыстыктарга жол берген кызматкерлеринин жоопкерчилиги каралсын.

ЖЫЙЫНТЫК:

1. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында, бюджеттик мекеме уюмдарында жана муниципалдык ишканаларында жүргүзүлгөн шайкештик аудиттин жыйынтыгы жергиликтүү Кенештердин катышуусунда талкуулансын. Каржы бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге тартип жоопкерчилигин берүү жагы каралсын. Ошондой эле аныкталган каржы бузууларды толук жоюу жана мындан ары жол бербөө боюнча тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

2. Кадамжай районунун **Айдаркен шаардык мэриясында** жана **Ак-Турпак, Орозбеков айыл өкмөттөрүндө** курулуш иштерин сатып алуу процессинде, курулуш иштерин аткарууда жана подрядчы менен өз-ара эсептешүүдө, Кыргыз Республикасын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” жана Кыргыз Республикасынын “Шааркуруу жана архитектура жөнүндө” мыйзамдарынын талаптарын, ошондой эле подряддык келишимдин шарттарын сактабастан алдын ала төлөмдөргө жол берген жооптуу кызматкерлерине, жетекчилигине карата мыйзамда каралган чаралар көрүлсүн.

3. Утурумдук жана капиталдык өңдөө, курулуш-куроо иштерине сарпталган бюджеттик жана башка каражаттарын өздөштүрүүдө негизсиз төлөмдөргө жана мыйзам бузууларга жол берген жооптуу кызматкерлерге, жетекчиликке жана техникалык көзөмөл кызматкерине карата тийиштүү чаралар көрүлсүн.

4. **2023-жыл мезгил** аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы шайкештик аудиттин жыйынтыгында аныкталып, бирок калыбына келтирилбеген **804,1 миң сомдук** каржы бузууларды ордуна коюу боюнча тийиштүү чаралар көрүлсүн:

4.1. **Майдан** айыл өкмөтү (мурдагы *Майдан айыл өкмөтү*) боюнча:

- Майдан айылындагы М.Тайров атындагы орто мектебинин короосуна "75 орундуу балдар бакчасын куруу иштерин улантуу" объектиси боюнча аныкталган **196,5 миң сомдук** кошуп жазуулар подрядчы «Темир-Курулуш» ЖЧКсы тарабынан калыбына келтирилсин (*коллегия отурумунун чечимине ылайык, укуктук баа берүү үчүн аудиттин материалдары укук коргоо органына жиберилди*);

- Сары-Алтын айылына “Суу кампа куруу жана таза суу түтүгүн калыбына келтирүү” объектиси боюнча аныкталган **346,5 миң сом** дебитордук жашыруулар бухгалтердик эсепке калыбына келтирилип, “Подрядчы” «Амин» ЖЧКсы тарабынан бюджетке кайтарылсын (*10.09.2024-жылдагы №01-13/227 каттын негизинде укуктук баа берүү үчүн, аудиттин материалдары КР Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин Баткен областы боюнча башкармалыгына жиберилген*).

4.2. **Майдан** айыл өкмөтү (мурдагы *Айрыбаз айыл өкмөтү*) боюнча:

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-жылдын 5-январындагы №1 “Айыл чарба өндүрүшүнүн жоготууларынын ордун толтуруунун наркынын ченемдерин бекитүү жана алардын ордун толтуруу тартибинде келип түшкөн каражаттарды пайдалануу жөнүндө” токтомунун талаптарына ылайык, “Кадамжай НПЗ” ЖЧКсына кошумча эсептелген суммасы **128,0 миң сом** тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн;

- 2021-жылдын 18-февралындагы №1 келишимдин негизинде Көк-Талаа айылынын муниципалдык менчиктеги аянты 7,5га жерди 49 жылдык мөөнөткө нефтти иштетүүчү завод куруу максатында ижарага алган “Кадамжай НПЗ” ЖЧКсы тарабынан өндүрүлбөй калган **36,3 миң сомдук** ижара акы төлөмдөрүнөн калдык сумма бюджетке өндүрүлсүн.

4.3. **Үч-Коргон** айыл өкмөтү боюнча **8,9 миң сомдук** дебитордук карыздар тийиштүү жооптуу кызматкерлердин эмгек акы эсебинен кармалып, бюджетке калыбына келтирилсин.

5. **2024-жыл мезгил** аралыгына карата жүргүзүлгөн азыркы шайкештик аудиттин жыйынтыгында аныкталып, бирок калыбына келтирилбеген каржы бузууларды калыбына келтирүү боюнча тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн:

5.1. Кадамжай шаардык мэриясында:

- командировкалык чыгымдар үчүн ашыкча төлөнгөн **14,0 миң сом** тиешелүү кызматкерлердин эсебинен бюджетке калыбына келтирилсин.

- **52,0 миң сомдук** күйүүчү май мекеменин балансына алынсын.

5.2. Кадамжай шаардык мэриясынын алдындагы Муниципалдык менчик департаментинде “Шаар аймагындагы жабык типтеги бассейнди куруу иштери” объектиси боюнча **3170,1 миң сомдук** кошуп жазуулар “ААК Кадамжай шахта куруу башкармалыгы” тарабынан жана **50,6 миң сомдук** кошуп жазуулар “Компания Уста Групп” ЖЧКсы тарабынан долбоордук сметалык чечимдерге ылайык толук аткарылсын.

5.3. Кадамжай шаарынын “Кадамжай Тазалык” муниципалдык ишканасында жеке ишкер Калбаев Сеитбек Жаанбаевич тарабынан **1553,3 миң сомдук** жумуштар (Кадамжай шаарынын Звездный көчөсүнүн жол бойлоруна ландшафтык жасалгалоо жүргүзүү, мозаикалык, скульптуралык жумуштарды аткаруу) аткарылсын.

5.4. Кадамжай шаарынын “Кадамжай-Сууканал” муниципалдык ишканасында ченемден ашыкча чыгымдалган **21,6 миң сомдук** күйүүчү май калыбына келтирилсин.

5.5. Айдаркен шаардык мэриясында аныкталган **1775,8 миң сомдук** кошуп жазуулар “СК Белек Строй” ЖЧКсы тарабынан долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык аткарылсын.

“Айдаркен шаарынын 64-кичи районуна тротуар куруу иштери” объектиси боюнча **935,9 миң сом**, “Айдаркен шаарынын №20 О.Маканов мектебинин аймагына кичи футбол аянтчасын куруу” объектиси боюнча **4582,3 миң сомдук** аткарылбаган курулуш иштери, тийиштүү продряддык ишкана тарабынан бекитилген долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык толук аткарылсын.

5.6. А. Масалиев айыл өкмөтүндө “Масалиев айыл өкмөтүнө караштуу Кожо айылындагы балдар бакчанын курулуп бүтө элек имаратын реконструкциялоого курулуш материалдарын сатып алуу” объектиси боюнча аныкталган **916,9 миң сомдук курулуш иштеринин көлөмүн негизсиз жогорулатуулар** «Фирма-Строитель» ЖЧКсы тарабынан, подряддык келишимде каралган көлөмгө ылайык толукталып алынып келинип ордуна коюлсун. Негизсиз төлөмдөргө жол берген жооптуу кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

5.7. Ак-Турпак айыл өкмөтүндө аныкталган **120,1 миң сомдук жумуштар** “Зам-Зам Строй” ЖЧКсы тарабынан, ал эми **41,0 миң сомдук** кошуп жазуулар “Абу Групп” ЖЧКсы тарабынан долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык аткарылсын.

5.8. Бирлик айыл өкмөтүндө аныкталган **845,1 миң сомдук** кошуп жазуулар “Подрядчы” «Тургун-Курулуш» ЖЧКсы тарабынан долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык толук аткарылсын. Аталган көлөмдөгү иштер толук аткарылганга чейин, подрядчынын аткарылган иштеринен **845,1 миң сом** кыскартылсын.

5.9. Исхак-Полотхан айыл өкмөтүндө аныкталган **364,2 миң сомдук** курулуш иштеринин көлөмүн негизсиз жогорулатуулар “Сауферн Сити” ЖЧКсы тарабынан бюджетке кайтарылсын.

5.10. “Исхак-Полотхан” муниципалдык ишканасында кармалбай калган **65,2 миң сом** социалдык фондго болгон төлөмдөр ишкана тарабынан кармалып, тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн.

5.11. Майдан айыл өкмөтүндө:

- эмгек акы эсебинен жашырылган **41,6 миң сомдук** дебитордук карыздар тиешелүү кызматкерлердин эсебинен калыбына келтирилсин;

- жооптуу жактардын негиздүү сарпталгандыгы тууралуу тастыктоочу документи жок **9,6 миң сомдук** дебитордук карызы, тийиштүү жооптуу кызматкердин эсебинен тиешелүү бюджетке өндүрүлүп калыбына келтирилсин.

- **44,2 миң сомдук** кошуп жазуулардын ичинен **36,2 миң сомдук** жумуштары “АИСТ СТРОЙ” ЖЧКсы тарабынан аткарылсын, ал эми **8,0 миң сом** бюджетке кайтарылсын.

- **222,7 миң сомдук** кошуп жазуулар “Сити-Пей” ЖЧКсы тарабынан долбоордук-сметалык чечимдерге ылайык аткарылсын.

- **1024,1 миң сомдук** кошуп жазуулар “Тургун-Курулуш” ЖЧКасы тарабынан тиешелүү болгон бюджетке кайтарылсын.

- **34,2 миң сомдук** каржы бузуулардын ичинен **22,6 миң сом** тиешелүү бюджетке кайтарылсын, ал эми **11,6 миң сомдук** иштер аткарылсын.

5.12. Молдо-Нияз айыл өкмөтүндө аныкталган жалпы **287,9 миң сомдук** кошуп жазууларды калыбына келтирүү боюнча тийиштүү чаралар көрүлсүн:

- “Стимул Прогресс” ЖЧКсы тарабынан **95,0 миң сом** бюджетке кайтарылсын;

- “Стимул Прогресс” ЖЧКсы тарабынан **125,9 миң сомдук** жумуштар “Совет айылына 10 орундуу тигүү цехин ачуу” объектисинин долбоордук-сметалык чечимдерине ылайык аткарылсын;

- “Пиксель групп” ЖЧКсы тарабынан **45,3 миң сом** бюджетке кайтарылсын.

- “Кубатэнергопроект” ЖЧКсы тарабынан **21,7 миң сомдук** бюджетке кайтарылсын.

5.13. А.Орозбеков айыл өкмөтүндө:

- мурдагы Көтөрмө айыл өкмөтү боюнча жеке ишкер Матисаков Шавкатбек Амиракулович менен өз ара эсептешүү жүргүзүп, **150,0 миң сомду** калыбына келтирүү боюнча тиешелүү чаралар көрүлсүн жана эмгек акы боюнча ашыкча төлөнгөн **12,6 миң сом** тиешелүү кызматкердин эсебинен бюджетке калыбына келтирилсин.

- мурдагы Орозбеков айыл өкмөтү боюнча **840,0 миң сомдук 120,0 тонна** цементтин кем чыгуулары ордуна коюлсун жана таштанды полигонун тазалоо иштерин жүргүзүүгө сарпталган **591,9 миң сом** акча каражаты такталып, бюджетке калыбына келтирилсин.

- Учкун айылына кичи футбол аянчасын куруу” объектиси боюнча **1761,0 миң сом**, “А.Орозбеков айылындагы А.Орозбеков көчөсүнө тротуар куруу” объектиси боюнча **1824,5 миң сомдук** дебитордук карыздарды жоюу боюнча тийиштүү иштер аткарылсын. Келишимдин шарттарын бузуу менен, аткарылган иштерге орто аралык кабыл алуу актыларын түзүү менен өз-ара эсептешүү жүргүзбөгөндүгү үчүн “Ново строй” ЖЧКсына карата келишимде каралган жазаналар колдонулсун.

- “А.Орозбеков айыл өкмөтүнүн аймагына Беккер чункурун куруу” объектиси боюнча келишимдин баасы **122,0 миң сомго** (8,9м3) азайытылып, алдын ала которулган акчадан **122,0 миң сом** бюджетке кайтарылсын.

- «А.Орозбеков айыл аймагынын Сары-Талаа участкасына скважина казуу» объектиси боюнча аныкталган **2573,4 миң сомдук** кошуп жазуулар бюджетке кайтарылсын.

5.14. Үч-Коргон айыл өкмөтүндө **14,7 миң сомдук** дебитордук карыздар тийиштүү жооптуу кызматкерлердин эмгек акысынан кармалып, бюджетке калыбына келтирилсин.

- **165,9 миң сомдук** курулуш иштеринин көлөмүн жана /же баасын жогорулатуулардан ЖИ “Тешебаев С.Т” тарабынан **50,4 миң сомдук** жумуштар аткарылып, **78,8 миң сом** бюджетке кайтарылсын. Ал эми ЖИ “М. Юнусов” тарабынан **36,7 миң сом** бюджетке кайтарылсын.

5.15. “Үч-Коргон” муниципалдык ишканасында Соцфонд төлөмдөрүнө жана киреше салыгына чегерилбей калган **473,2 миң сом** тиешелүү бюджетке которулуп калыбына келтирилсин.

Кыргыз Республикасынын
Эсептөө палатасынын Ош шаары, Ош,
Жалал-Абад жана Баткен областтары
боюнча аймактык бөлүмүнүн
мамлекеттик инспектору

Р.Маткаримов

Курулуш боюнча мамлекеттик инспектор

М. Пайздиллабеков